

Motiivi

LUE MYÖS

Pomo,
satsaa
työntekijään!

Nura Farah
kirjoitti
aurinkotyöstä

Kocken som blev
trädgårdsmästare

5 • 2019 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

SIIVOUS

Riittääkö pelkkä vesi?

ILMASTONMUUTOS

Arjen esimerkit

KRISTIINA MÄKELÄ

HYMYILEVÄ
SUORASUU

Hulavanne kaventaa vyötäröä 4 kertaa tehokkaammin kuin kävely

Painollista hulavannetta 13 minuuttia päivässä pyörittäneillä vyötärö kaventui kuudessa viikossa -3,1 cm, kun taas 10 000 askeleen päivittäinen kävely kavensi vyötäröä -0,7 cm.

Lähde: Helsingin yliopiston tutkimus 24.4.2019
Lääketieteen professori Hannele Yki-Järvinen

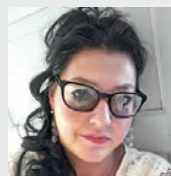

**ERÄ TEHOKKAITA 1,2 KG
HULAVANTEITA
-30% ALENNUKSELLA!**

**Tilaa heti:
www.kuntokauppa.fi**

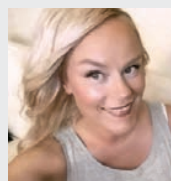
Rajoitettu erä. Voimassa 30.9. saakka tai
niin kauan kuin tuotteita riittää.

Yli 1000 kokemusta ja kommenttia
hulavanteista: facebook.com/kuntokauppa

Aloitin 8 kk sitten vanteen pyörittelyn. Mitään muuta en muuttanut elämässäni ja vyötäröltä on lähtenyt 34 cm.

Lotta Lempinen

Olen käyttänyt hulavannetta 8 vuotta. Möyhentää keskivartaloa tehokkaasti ja sentit sulaa! Aina myös matkoilla mukana, kätevä koota ja paloitella!

Leena Ahonen

Olen käyttänyt painovannetta monta vuotta 4 kertaa viikossa, 10 minuuttia kerrallaan. Vyötärö oli aiemmin lähes lantion mitoissa, mutta eipä ole enää.

Tuula Moilanen

KUNTOILUN SUURMYYMÄLÄ NETISSÄ - YLI 1000 KUNTOILUTUOTETTA

Kuntokauppa.FI

Kohmankaari 3, Tampere

★★★★★ 4,6

👍 95%

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

Vainon kohteena

900 uhkausviestiä asiakkaalta.

Sattuma

Tuuri vaikuttaa työuraasi
enemmän kuin luulit.

Vähemmistöt

Kohtaa sateenkaariasiakas
ihmisenä.

– *Moni ei saa
tällaisessa
idyllissä
ahertaa.*

PÅ SVENSKA

26

Eva-Lotta Dahllund
trivs i sitt
tredje yrke.

45

Dagisfarbrom
tränar strygrepp
på mattan.

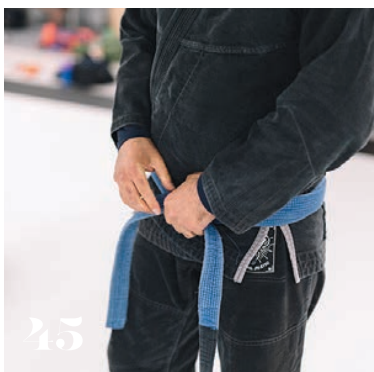
48

Nedskärningsshotet
hänger kvar.

08

Petra Soinin
valtakunnassa
tuoksuvat
lämpimäiset.

SISÄLTÖ

6

Jyväskylän yliopisto kannustaa työntekijöitä liikkumaan.

22

Anni Kujasalo liikkuu ja liikuttaa työkavereita sairaalassa.

34

Hallitusohjelma lupaa parannuksia pätkätyöläisille ja työttömille.

PALSTAT

25 Raati

18

Syksy tuo RaPu-foorumin ja Sote-festarit.

26

Eva-Lotta Dahllund hittar fisk-huvud och silverskedar i parken.

38

Kaisa Piironen elää esimerkillisen ekologisesti.

34 Haloo

36 Minä numeroina

47 Kysy ihmeessä

20

Nura Farah valitsi kirjoittamisen ja kirjoittaminen Nura Farahin.

28

Kolmiloikkaaja Kristiina Mäkelällä on lääke yleisurheilun ahdinkoon.

45

Saeid Nuri ger utlopp för sin energi i brasiliansk jiujitsu.

50 Kolumni

RAVITSEMUS- JA PUHTAUSALASTA KIINNOSTUNUT, LUE NÄMÄ:

AAMUVIIDELTÄ TAIKINA-VUORON. Leipuri-kondiittori Petra Soini on paistanut leipää ja pullaa samassa kahvilassa 23 vuotta. **Sivu 8**

JÄÄHVÄISET KEMIKAALEILLE. Kemikaalittomien siivousmenetelmien väitetään puhdistavan sisäilmaa. Tuleeko niillä puhdasta? **Sivu 14**

KOULUN KÄYTVÄT KIILTÄVIKSI. Susanna Nevalainen on yläasteen tehosiivoaja. Kotona moppiin saavat tarttua puoliso ja lapset. **Sivu 36**

Työmarkkinasyksy on avattu

Työmarkkinasyksyn on avannut työnantaja-järjestö Teknologiateollisuuden työmarkkinajohtaja Minna Helle. Hän linjasi yksikantaan viennin, teollisuuden ja julkisen sektorin palkankorotukset. Helteen mukaan kaikkien muiden alojen on noudatettava vientipöydän neuvottelutulosta palkankorotuksen tasosta.

Kun vienti asettaa katon, ei julkinen sektori voi ylittää viennin tasoa eikä palkkatasa-arvo etene. Teknologiateollisuus on Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n jäsen. Näyttää siltä, että EK:n maailmassa ei tunneta sanaa ”sopia”.

Suomen menestys syntyy siitä, että osapuolet solmivat keskitetyn sopimuksen ja takaavat siten laajan, yhtenäisen rauhan. EK muutti aikanaan sääntöjään ja luopui mahdollisuudesta tehdä keskitetty sopimus. Samalla se ulkoisti itsensä sopimusneuvottelupöydästä. Siirryttiin liittokohtaisiin neuvotteluihin, joissa EK ei määrittele eikä neuvotele palkankorotuksia. Yhteiskuntarauhan nimissä olisi tärkeää, että EK muuttaisi sääntönsä takaisin keskitettyyn malliin.

Syksyn sopimuskierrroksesta on tulossa sekava. Viime sopimuskierrroksella, oikeistohallituksen aikana, neuvottelupöytiin hakeutuvien työnantajien ryhmä kasvoi Suomen yrittäjillä, Perheyritysten liitolla ja Keskuskauppakamarilla. Yhdelläkään niistä ei ole tes-neuvottelu-oikeutta. Kuitenkin ne käyttivät ääntään liittokohtaisten neuvottelupöytien ohi ja yrittivät vaikuttaa oikeisiin sopimusosapuoliin.

Kilpailukyky sopimus eli kiky on kaihertanut julkista sektoria neljä vuotta. Oikeistohallitus pakotti julkisen sektorin maksamaan Suomen kilpailukykyyn. Nyt julkiselle alalle on saatava monivuotinen palkkaohjelma ja työntekijöiden palkkaus nostettava tasolle, joka osoittaa arvostusta työtä kohtaan. JHL vaatii sopimusneuvotteluissa kiky-tuntien poistoa tai oikeudenmukaista korvausta niistä. Lomarahat on maksettava ensi kesänä täysimääräisinä.

Julkinen ala ansaitsee samanlaisen yhteiskunnallisen arvostuksen kuin vientiala ja teollisuus. Julkiset palvelut eivät riipu suhdanteista ja kantavat Suomea hyvinä ja pahoina aikoina.

Palkalla on tultava toimeen!

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

200
tuhatta
jäsentä

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtaustalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

Seuraava
lehti
ilmestyy

25.9.

Motiivi

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimitussihteeri Samuli Launonen / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Saija Heinonen, Ulla Puustinen ja Hellevi Raita / Taitto ja taitto Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistystysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimyynti Saarsalo Oy, lauri.anttila@saarsalo.fi, 040 132 7552 tai mikko.salmensuu@saarsalo.fi, 044 777 5112 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkköjulkaisu) / Paino Forssa Print / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaisella paperilla.

Yliopisto kannustaa liikkumaan

Jyväskylän yliopiston työntekijät ovat saaneet vuoden alusta lähtien liikkua kaksi tuntia viikossa työajalla. Etu koskee kaikkia yliopiston 2500:ta työntekijää.

– Paitsi ettei koske. Esimerkiksi JHL:läiset vahtimestarit eivät voi työn luonteen vuoksi aina irrottautua ja lähteä liikkumaan, sanoo Jyväskylän yliopiston ammattiosasto JHL:n puheenjohtaja **Martti Lumukka**.

Lummukan mukaan yliopistoväki on pääosin tyytyväinen liikuntamahdollisuuteen työajalla. Tyytyväisyyttä lisää se, että työntekijä voi itse päättää milloin, missä ja mitä liikuntalajia hän harrastaa. Vaihtoehtoja Jyväskylässä riittää, ja myös yliopiston omia salivuoroja on lisätty.

Myös muutamilla muilla julkisen sektorin työpaikoilla on lupa harrastaa liikuntaa työajalla. Esimerkiksi Juuan kunnassa ja Lappeenrannan seurakuntayhtymässä työntekijät voivat käyttää kiky-sopimuksen mukaisen työajan pidentymisen liikuntaan. Myös Kannonkoski kannustaa työntekijöitään liikkumaan työajalla.

Helsingin kaupunki puolestaan tarjoaa henkilöstölleen mahdollisuuden kaupunkipyörän käyttöön niin työ- kuin vapaa-aikana. Etu koskee kaikkia työntekijöitä, myös sijaisia ja määräaikaisia.

TYÖNTEKIJÄ saa fillarikauden **30** euron maksun takaisin kuittia vastaan.

Syksyn ja talven palkkaneuvotteluihin mennään synkkenevissä talousnäkymissä – harmi!

Luottamus horjuu

Kuluttajien luottamus talouden suotuisaan kehitykseen horjuu. Tämä käy ilmi Tilastokeskuksen laatimasta indikaattorista. Vielä viime vuoden heinäkuussa luottamus oli tukevasti plussalla (+2,5), tämän vuoden heinäkuussa se oli 3,9 miinuksella.

Luottamusindikaattori mittaa kansalaisten luottamusta talouden neljään osa-alueeseen: Suomen talouteen, omaan talouteen, omaan rahankäyttöön ja yleiseen työllisyyskehitykseen.

Luottamus Suomen talouteen on kuluneen vuoden aikana lähes romahtanut. Viime kesänä kuluttajien odotukset taloudesta saivat arvon + 7,5, vuotta myöhemmin -13,8.

Joka kolmas tietää eläkkeensä tason

Vain kolmannes työelämässä olevista tietää suurin piirtein tai tarkalleen, kuinka suuren eläkkeen he saavat. 36 prosenttia ei tiedä ollenkaan eläkkeensä tasoa ja 30 prosenttia tietää sen suunnilleen. Tulos perustuu Kevan viime keväänä tekemään kyselyyn.

Eläkeikää lähestyvistä, eli yli 60-vuotiaista, lähes 90 prosenttia tietää tarkalleen tai melko tarkkaan oman eläkkeensä tason ja 50–59-vuotiaistakin selvästi yli puolet (54 %).

STTK:laiden liittojen jäsenet tietävät tulevan eläkkeensä tason parhaiten (56 %), SAK:laisista sen tietää 37 prosenttia ja akavalaisista 33 prosenttia.

32 %

Kolmannes työikäisistä tietää tulevan eläkkeen suuruuden edes likimain.

1/2

Puolet saa tiedon eläkkeen tasosta eläkeyhtiön verkkopalvelusta.

1173

Kevan eläkekyselyyn osallistui hiukan toista tuhatta vastaajaa.

Meluvamma on yleisin ammattitauti

Ammattitautien määrä on pysynyt ennallaan, käy ilmi Työterveyslaitoksen tilastoista. Työperäisten sairauksien rekisteriin päätyy vuosittain noin 1600 tapausta.

Työikäisten yleisin ammattitauti on meluvamma ja toiseksi eniten esiintyy ammatista johtuvia ihosairauksia. Yli 65-vuotiaiden yleisin ammattitauti on edelleen asbestiplakkitauti.

Noin kolmannes ammattitautiepäilyistä vahvistetaan vuosittain ammattitautidiksi. Vahvistetuista tapauksista 70 prosenttia kirjataan miehille ja 30 prosenttia naisille.

Eniten ammattitautia todetaan 50–60-vuotiailla miehillä, naisilla ikäjakauma on tasaisempi. Miesten riskialoja ovat rakennus- ja metalliala, naisilla terveyspalvelu- sekä kampaamo- ja kauneudenhoitoalat.

Kuva Shutterstock.com/Jirawat Phueksriphan

Yt-ralli pyörii

Perinteisesti kunnat ovat irtisanoneet väkeään harvakeen mutta nyt vauhdin arvioidaan kiihtyvän. KT Kuntatyöntantajien kyselyn mukaan 20 kuntaa ja kuntayhtymää arvioi joutuvansa käymään yt-neuvotteluja ja vähentämään henkilöstöä tänä vuonna.

Rovaniemen kaupunki aloitti yt-neuvottelut elokuun alkupäivinä. Tavoitteena on 2,5 miljoonan euron vuotuiset säästöt, mikä voi johtaa myös irtisanomisiin. Vaasassa jatketaan keväällä alkaneita neuvotteluja. Tähtäimessä on yhdeksän miljoonan euron säästö ja yli 200 henkilötyövuoden vähentäminen 2021 loppuun mennessä.

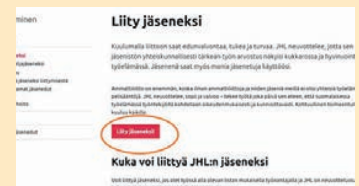
Myös Tyrnävän ja Ruoveden kunnat ovat ilmoittaneet käynnistävänsä yt-neuvottelut. Kouvolan neuvottelut päättyivät kesäkuussa 111 henkilötyövuoden vähentämiseen. Se toteutetaan pääosin eläkejärjestelyin ja määräaikaistuksia karsimalla, mutta luvassa voi olla myös kovempia keinoja.

3 X JHL

Opiskelu kannattaa

Yli 60 lastenhoitajaa aloitti elokuussa JHL-opiston ja Voionmaan koulutuskeskuksen järjestämän täydennyskoulutuksen, joka valmentaa heitä varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin. Opinnot sisältävät lähiopetusta, verkkoluentoja, ryhmätöitä ja verkko-opiskelua. Sen jälkeen on mahdollista hakea tutkinto-opiskelijaksi Tampereen yliopiston varhaiskasvatuksen monimuoto-opintoihin ja pätevyitä varhaiskasvatuksen opettajiksi.

Tervetuloa jäseneksi

Ammattiliittoon liittymisen on oltava helppoa. Jos verkkoasiointi on entuudestaan vierasta, voit tarvita apua sähköisen liittymislomakkeen täytössä. Sitä varten JHL on julkaissut videon, joka neuvoa kädestä pitäen, kuinka toimia.

KATSO VIDEO jhl.fi

Narinkkatori täyttyi

Helsingin Narinkkatorilla oli tiivis tunnelma 11. kesäkuuta, kun siellä juhlittiin henkilökohtaisen avun kymmenvuotista taivalta. Paikalle saapui pari sataa avustajaa ja avustettavaa. Tapahtuman ja sen päättäneen paraatin suojelijana toimivat kansanedustaja ja entinen ministeri **Paula Risikko** ja JHL:n puheenjohtaja **Päivi Niemi-Laine**.

Vantaa rekrytoi anonymisti

Joihinkin Vantaan kaupungin tehtäviin voi hakea anonymisti. Menettely on käytössä kotihoidossa ja varhaiskasvatuksessa ja laajenee myöhemmin mahdollisesti myös muihin soveltuviin töihin.

Anonymissa haussa työhakemuksista poistetaan hakijan nimi, ikä, sukupuoli ja etninen tausta. Jäljelle jäävät vain tehtävän kannalta oleelliset tiedot kuten hakijan osaaminen ja koulutus.

Anonymilla rekrytoinnilla pyritään lisäämään hakijoiden yhdenvertaisuutta ja lisäämään maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten osuutta kaupungin henkilöstössä.

Vantaa kokeili anonymia rekrytointia jo viime vuonna. Tällöin nimettömän haun kautta palkattiin kolme vakituista hoitajaa vammais- ja vanhustaloihin ja yksi lastenhoitaja varhaiskasvatukseen.

Helmi homma

On työpaikkoja, joiden kromisten ultramodernien lasiseinien sisällä haisee paitsi raha, myös stressi sekä hikinen kilpailuhenki. Sitten on työpaikkoja, joiden narisevat lattialankut ja paneloidut seinät huokuvat historiaa ja hyvää mieltä, ja joissa tuoksuvat tuore leipä, pulla ja vastakeitetty kahvi.

teksti Saija Heinonen kuvat Susanna Lylly

ALKUAIKOINA kaikki kauliminen tapahtui käsin. Nykyään isompien määrien tekemistä helpottamassa on myös kone. Perinteinen kaulin on kuitenkin edelleen päivittäin käytössä.

Päivä Amurin Helmessä starttaa aamuviideltä, kun leipuri-kondiittori **Petra Soini**, 44, saapuu valtakuntaansa. Ensimmäisen tunnin hän tekee töitä ylhäisessä yksinäisyydessään.

Aamun tehtävät on aikataulutettu tarkasti. Soini laittaa uunit lämpiämään, leipätaikinat ja pullat kohoamaan, puuron liedelle ja kananmunat höyrystymään. Asiakkaat luottavat että aamiaissämpylät ovat valmiina tasan kello seitsemän, kun aamiaisaika Amurin Helmessä alkaa. Myös kello yhdeksän on monille tärkeä kellonlyömä: vakiokävijät tietävät, että uuninlämpöistä perunarieskaa on tuolloin saatavilla.

Kuudelta Soini saa keittiöön seuraa, kun paistaja saapuu työvuoroon. Vuoroja vaihdellaan sopivasti, siten ei ehdi kyllästyä yhteen ja samaan työhön. Soini kertoo aamuihmisenä pitävänä eniten juuri aamun ensimmäisestä, niin sanotusta taikinavuorosta.

- Työtehtävistä en pysty sanomaan, mikä on mieluisin. Aina kun huomaa, että valmistamani tuote maistuu, ja jos tulee vielä hyvää palautetta, niin siitä se työn kipinä syttyy.

Vaihtuva työnkierto tarjoaa mahdollisuuden tehdä eri työtehtäviä työpäivän aikana.

- Tunnin vuoroissa salityöntekijät ovat niin leipomossa, kasalla ja salissa kuin kahvia keittämässä. Itse en tosin nykyään leipomotyöstä ehdi kovin usein muualle, Soini mainitsee.

Lisää töitä - uutta intoa

Vuonna 1995 perustettu Tampereen kaupungin omistama kahvila Amurin Helmi sijaitsee Amurin työläismuseokorttelissa. Museoalue on auki ainoastaan kesäisin, mutta kahvilan ovet ovat avoinna ympäri vuoden.

Petra Soini on työskennellyt kahvilassa vuodesta 1996. Paikassa lienee jotain erityistä, sellaista, mikä on saanut hänet viihtymään samassa työssä jo reilut parikymmentä vuotta.

Myös muun henkilöstön vähäinen vaihtuvuus kertoo samaa.

- Meillä on ihan älyttömän kiva työilmapiiri. Olemme tiivis kymmenen hengen ryhmä.

Soini jatkaa, että yhteen hiileen puhaltaminen on työhyvinvoinnin kannalta ensiarvoisen tärkeää. Tämä porukka viihtyy yhdessä myös vapaa-ajalla. Esimerkiksi kesäkukkien istutus kahvilan pihalle on yleensä perinteinen yhteinen talkoohomma.

Työn mielekkyyttä ja työnkuvaa laajensi entisestään vuonna 2005 aloitettu lounaskeittokokeilu. Aamupalan tarjoaminen seisovasta pöydästä seurasi vuonna 2009. Kummastakin tuli sellainen suksee, että niiden lakkauttamisesta ei kokeiluvaiheen jälkeen edes keskusteltu.

- Tietenkin aluksi jännitti keittolounaiden valmistaminen, itselläni kun ei ole kokin koulutusta. Myönnän, että saatoin alussa suhtautua jopa vähän nihkeästi ajatukseen. Mutta miten ihanaa vaihtelua aamiaisen ja lounaan valmistaminen toivatkaan!

Käsityötä kaikki tynni

Kahvilan ja leipomon alkuajoina työvälineet olivat ihan eri suuruusluokkaa kuin tänään: taikinanteko- ja tiskikone oli kumpikin mitoitettu kotitalouskäyttöön. Kaikki kaulittiin ja tehtiin käsin.

Taikinakone ja uunit ovat kasvaneet teollisuuskokoon noista päivistä ja työtä helpottamaan on saatu pullanpyöritys- sekä kaulintakone. Eikä syyttä.

- Kun aloitin täällä, taikinat olivat noin litran suuruisia. Nyt puhutaan noin 40 litran taikinamääristä, Soini kertoo.

Volyymin monikymmenkertaisesta kasvusta huolimatta kaikki tehdään edelleen käsityönä - paikan päällä - yhtä poikkeusta lukuun ottamatta. Munkit tulevat kahvilaan valmiina, koska museoalueella öljyllä paistaminen on kielletty tulipalo-

PIENISSÄ leipomoissa tarvitaan monenlaista ammattitaitoa sekä vaaditaan näppäriä sormia, tarkkuutta, luovuutta ja huolellisuutta.

– *Eipä tarvitse juuri enää reseptejä vilkuilla. Ohjeet ja määrät tulevat selkäytimestä.*

vaaran vuoksi.

– Kyllä tämä on niin pitkälle käsityötä kuin vain olla ja voi. Etenkään ulkopaikkakuntalaiset eivät varmasti edes tiedä, että kaikki meillä tarjolla oleva on tehty alusta asti itse.

Makeaa vai suoloista? Iskee päättämisen vaikeus: otanko kahvin kyytipojaksi korvapuustin, voisilmä- vai mantelipullan, raparperipiirakkaa vai pannukakkua. Tai ehkä sittenkin suoloista: sulhaspiirakan, pasteijan, ruisleipää, luomukaura-leipää, perunarieskaa tai kahvilan kuulua ohrarievää.

– Se on muuten sitten *riävä*, muistuttaa Soini oikeasta lausumisesta.

Historiaa, haikeutta ja haasteitakin

Vuosien vieressä Amurin Helmessä on ollut iso joukko vakioasiakkaita. Moni amurilainen on tottunut hakemaan päivän pullat ja leivät työmatkan varrelta kotiin viemiseksi.

Kanta-asiakkaat käyvät aamuisin kahvikupposella, luke-massa uutiset ja vaihtamassa kuulumiset. Soini kertoo, että osasta läheisiksi tulleista asiakkaista on joutunut myös ajan saatossa luopumaan. Hetket, jolloin tietää, ettei vanha tuttu enää tule kahville, ovat haikeita.

Kesä ja museon aukiolo lisäävät jonkin verran kävijöiden

Paas leipoen riävää itte!

Pirkanmaan ja Tampereen kuulu rievä on vaalea hiivaleipä, joka valmistetaan useimmiten ohra- ja vehnäjauhoista. Onnistuu hyvin kotijauhopeukaloltakin!

1 litra vettä
50 grammaa hiivaa
10 grammaa suolaa (perinneohjeessa on suolaa peräti 25 grammaa, mutta laita toki oman maun mukaan)
noin 500 grammaa vehnäjauhoja
noin 800 grammaa ohrajauhoja

Kaikki sekaan

Lisää kädenlämpöiseen veteen hiiva, suola ja jauhot. Vaivaa löysää taikinaa vähintään 10 minuuttia. Tämän vaiheen voi hyvin tehdä käsin, jos voimat vain riittävät.

Kädet käyvät

Leivo hyvin vaivatusta löysähköstä taikinasta jauhoja apuna käyttäen pyöreitä littanoita leipiä. Siirrä liinan alle kohoamaan.

Malta kohottaa

Kohota niin kauan, että leipien pinta hienoisesti repeilee. Hyvin noussut rievä on hieman muhurainen. Pistele vielä haarukalla ennen uuniin laittoa. Uunin lämpötila saa olla noin 240 astetta.

Ah, mikä tuoksu

Noin 25 minuuttia uunissa, niin hyvä tulee. Tarpeeksi kuumassa lämmössä paistaminen takaa rievän rapsakan kuoren ja sopivasti sitkeän rakenteen.

Tuskin maltan odottaa

Ihan parasta rievä on uuni-tuoreena, vielä aavistuksen lämpöisenä. Ja pelkän voim kanssa nautittuna. Ei taatusti jää yhteen viipaleeseen!

– Voisilmäpulla ja lasillinen kylmää maitoa, nam!

määrää, mutta asiakasvirtaa riittää läpi vuoden. Esimerkiksi joulun tienoo on erityisen vilkasta ja kiireistä aikaa.

Mistä syntyy Amurin Helmen vetovoima työpaikkana?

- Työ täällä on vaihtelevaa ja mieluista. Ja paikkana tämä on kerta kaikkiaan ainutlaatuinen. Ei moni saa vastaavassa idyllissä ahertaa, Soini toteaa.

Lämmintä ja tiivistä tunnelmaa luo myös se, että ihmisten on oltava usein epäsuomalaisen liki toisiaan, koska tilat ovat sen verran ahtaat.

- Vauhdikkaina päivinä meillä täällä työskentelevillä on hyvä olla mielessä väistämissäännöt, ettei tule yhteentörmäyksiä.

Vanhassa rakennuksessa on aina myös haasteensa. Huoneiden väliset kynnykset sekä paikka paikoin vinksottavat lattiat eivät ole liikuntavammaisille asiakkaille esteettömyyden kannalta paras mahdollinen ratkaisu.

Tilaa on niukasti myös keittiön ja leipomom puolella. Jokaiselle tavarralle on oltava määrätty paikkansa. Esimerkiksi raaka-ainetilaukset tehdään tarkkojen laskelmien perusteella, koska yhtään ylimääräistä säilytystilaa ei ole.

- Paikka kaikelle ja kaikki paikalleen. □

AMURIN työläismuseokorttelissa pääsee kesäisin tutustumaan tamperelaisen työväestön koteihin ja elämänmenoon 1800-luvun lopulta aina 1970-luvulle. Kahvila on auki läpi vuoden.

AMMATTINA Leipuri-kondiittori

KOULUTUS
elintarvikealan perustutkinto, leipuri-kondiittori

TYÖLLISYYSTILANNE
melko hyvä, alalla runsaasti eläköityviä työntekijöitä

LEIPOMOTEOLLISUUS
noin 700 yritystä, jotka työllistävät noin 8 000 henkeä

TYÖPAIKKOJA
leipomot, konditoriat, kahvilat, ravintolat, pitopalvelu

Leipomossa ja konditoriassa työskentely edellyttää tarkkuutta ja huolellisuutta, käsityötaitoja sekä sorminäppäryyttä. Ammattissa vaaditaan hygieniavaatimusten hallintaa ja noudattamista.

Työssä on sopeuduttava toisinaan vuorotyöhön, aikaiseen heräämiseen ja ajoittain kiireiseen työrytmiin.

Työ tehdään enimmäkseen seisten, kumartuneena tai kävellen, mikä voi rasittaa jalkoja ja selkää. Työhön kuuluu myös astioiden ja raaka-ainepakkausten nostamista ja kantamista. Jauhöpöly saattaa olla haitta, joten hengitystiesairaudet, allergiat ja astma ovat usein esteinä kondiittorin ammatista haaveilevalle.

Leipomoiden toiminta voidaan jakaa teolliseen, prosessiohjattuun leipomotoimintaan ja perinteiseen käsityövalmistukseen, joka painottuu enemmän pienissä leipomoissa.

Leipomoteollisuuden kehitykseen ja kotimaisten leipomoiden kilpailukykyyn vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi elintarvikkeisiin liittyvä kansallinen ja EU-lainsäädäntö, talouden suhdanteiden vaihtelut, kiristynyt kilpailu, verotus, tuotantokustannukset, elintarvikkeiden hintataso ja kuluttajien ostokäyttäytyminen.

Onko työpaikkasi jo mukana Kuntekossa?

Kunteko 2020 on pääsopijajärjestöjen ja KT Kuntatyönantajien yhteinen ohjelma, jonka tavoitteena on edistää kuntatyön tuottavuutta, tuloksellisuutta ja työelämän laatua yhteistyössä henkilöstön ja johdon kanssa. Tarjoamme kaikenlaisille kuntaorganisaatioille monipuolisia palveluita, joihin osallistuminen on pääosin maksutonta. Tsekkaa syksyn tarjonta alta ja ilmoita itsesi sekä työyhteisösi mukaan!

Webinaarit

- Reseptejä kulttuurinmuutokseen
- Henkilöstölähtöisen tuloksellisuuden kehittäminen
- Onnistu muutoksessa
- Perheystävälliset kuntatyöpaikat

Työpajat

- Henkilöstölähtöisen tuloksellisuuden kehittäminen
- Työpäivämuotoilu
- Aivotyöagenttivalmennus (sote- ja opetusala)
- Itseohjautuvuus

Muut palvelut

- Kuntatyö 2.0 -podcastsarja kuntatyön murroksesta
- Sparraus
- Sisäisten kehittäjien valmennus
- Haastetyöpajat ja -klinikat

Onko kuntatyöpaikallasi tehty kehittämistekoja, jotka sujuvoittavat työtä, lisäävät hyvinvointia, parantavat palveluita tai tuovat säästöjä? Nyt on oikea hetki olla ylpeä ja kertoa niistä! Tekojen tori -sivustolla voitte kertoa kehittämisteoistanne ja inspiroitua muiden ideoista. Parhaat teot palkitaan!
www.kunteko.fi/tekojen-tori

www.kunteko.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Puhdasta ilman kemikaaleja

Siivousaineita pidetään yhtenä sisäilmaongelmien syyllisistä, minkä vuoksi jotkut kunnat ja siivousyritykset ovat siirtyneet kemikaalittomiin menetelmiin. Ovatko siivousaineet kaiken pahan syy ja tuleeko pelkällä vedellä riittävän puhdasta?

teksti Heidi Hänninen kuvat Paula Myöhänen, Heidi Hänninen ja Isku Oy

Mikkelin sairaalassa sininen led-valo tuhoaa mikrobeja steriilivarastossa. Sen teho perustuu oikeaan aallonpituuteen, valon voimakkuuteen sekä riittävään aikaan. Sterilointiin käytettävä sininen valo ei ole uv-valoa.

Palveluohjaaja **Marina Ruuhonen** painaa aktiivivesilaitteen kytkimen päälle, vääntää tiskikoneen vesihanaa muistuttavan vivun oikeaan asentoon ja alkaa laskea normaalista hanasta kylmää vettä. Kun laitteen valon väri on muuttunut oranssista vihreäksi, Ruuhonen täyttää suihkepullon vesihanaan liitetystä letkusta.

Pullo täyttyy pian otsonilla rikastetusta vedestä, josta on poistettu mineraaleja. Näin se imee likaa puoleensa paremmin kuin pelkkä vesi. Kirkkonummella on siivottu puhdistetulla aktiivivedellä ja UltraH2O-vedellä ilman kemikaaleja lähes viiden vuoden ajan.

Ensimmäiseksi menetelmää kokeiltiin Nissnikun koulussa, jossa oppilaat ja opettajat kärsivät sisäilmaongelmista. Puhtauspalveluesimies **Anne Laurilan** mukaan tulokset olivat niin rohkaisevat, että vähitellen aktiivivesi on otettu käyttöön seitsemässä muussa kohteessa.

Laurilan ja Ruuhosen mukaan puhdistetun veden edut ovat olleet selkeät. Työntekijät ja koululaiset eivät altistu juurikaan kemikaaleille. Sairauspoissaolot varsinkin flunssa- ja vatsatautikausina ovat vähentyneet eikä iho-ongelmia ole työntekijöillä yhtä paljon kuin ennen.

Ympäristön hyväksi

Kemikaalittomien siivousmenetelmien käyttöä perustellaan usein sekä ympäristötekijöillä että sisäilman kuormittumisella. Kiinteistö- ja toimitilapalveluyritys ISS Palveluille molemmat syyt ovat vaikuttaneet siivousmenetelmien valintaan.

Tällä hetkellä ISS käyttää puhdistettua vettä noin 15 prosentissa kaikista siivouskohteistaan. Yhteistyö ultrapuhtaan veden kanssa alkoi pari vuotta sitten, kun ensimmäinen vesisuodatin asennettiin koekäyttöön yhtiön uuteen pääkonttoriin Pitäjänmäellä. Seuraavan kesän ja syksyn aikana ISS otti menetelmän käyttöön myös muutamassa asiakaskohteessaan.

- Vuonna 2018 päätimme, että puhdistettu vesi on ensisijainen siivouskonseptimme uusissa asiakkuuksissa, siivous- ja toimistopalveluiden tuotejohtaja **Minna Konttila** kertoo.

Menetelmän hyödyt ovat Konttilan mukaan nähtävissä.

- Olemme pystyneet vähentämään muovi- ja pakkausjätteiden määrää sekä kemikaalien kulkeutumista vesistöihin. Lisäksi työntekijöiden ei tarvitse olla enää niin paljon tekemisissä kemikaalien kanssa, joten työturvallisuus on parempi.

Konttila muistuttaa kuitenkin, että pelkkä vesi ei riitä puhdistamaan paikkoja, vaan tarvitaan oikeat välineet eli likaa imevät mikrokuutupyhkeet ja -mopit.

Synninpäästö siivousaineille

Pari vuotta sitten julkisuudessa keskusteltiin voimakkaasti, ovatko siivouskemikaalit yksi suurimmista sisäilmaongelmien lähteistä. Aalto-yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun yhteisessä tutkimuksessa onkin nyt selvitetty, miten siivousaineet ja -menetelmät vaikuttavat sisäilmaan. Ensimmäisten analyysien perusteella siivouskemikaalit eivät sittenkään olisi niin suuri syyllinen sisäilmaongelmiin.

AKTIIVIVESILAITTEISTO ASENNETAAN suoraan vesijohtoon. Käytetyn veden tulee olla kylmää.

– Kaikilla on mielikuva hampurilaisravintolan työntekijästä puhdistamassa pöytiä. Se on kaukana ammatti-siivouksesta.

Tampereen ammattikorkeakoulun lehtori, MMM **Leila Kakko** on yksi tutkimuksen tekijöistä. Hän muistuttaa, että teemme usein oletuksia vain sen perusteella, mitä näemme. Vain harva tietää, miten siivousaineita todellisuudessa käytetään.

- Meillä kaikilla on ajatus siitä, kuinka huolto-
aseman tai hampurilaisravintolan työntekijä
puhdistaa pöytiä suihkupullon avulla. Tämä on
kaukana ammattimaisesta siivouksesta.

- Ammattisiivous tarkoittaa lähes aina esi-
valmistettua siivousta, jossa käytetään valmiiksi
kostutettuja pyyhkeitä. Käytettyä siivousainetta
ei siis suihkuteta suoraan pinnoille. Myös siivoaja
altistuu kemikaaleille mahdollisimman vähän,
koska valtaosa siivouspyyhkeistä kostutetaan
koneellisesti.

Kakko korostaa, että nykyisin käytetyt
siivousainepitoisuudet ovat hyvin pieniä: yllä-
pitosiivouksessa yhteen vesilitraan sekoitetaan
yhdestä viiteen millilitraa siivousainetta.

- Kuinka paljon yhden pulpetin pinnalle voi
jäää puhdistusainetta, jos annostus on pieni?

Tarvitaan lisää tietoa

Sisäilmaongelmien syitä pitäisi siivousaineiden
sijaan miettiä siivottavuuden näkökulmasta, Leila
Kakko toteaa. Usein hyllyjen päälliset ovat täynnä
vuosien aikana kertyneitä papereita, jotka kerää-
vät likaa. Hän uskoo myös, että koululuokan sisäil-

maa kuormittavat enemmän henkilökohtaisessa
hygieniassa käytetyt kemikaalit.

Kakko ei ota kantaa kemikaalittomien siivous-
menetelmien käyttöön, koska hänen mukaansa
asiasta ei ole vielä riittävästi tutkimustuloksia.
Valtaosa tutkimuksista on joko tehty muualla kuin
Suomessa tai ne ovat olleet lyhytkestoisia.

- Niistä ei voi vielä nähdä pitkittäisvaikutuksia
ja siksi ei pystytä sanomaan, onko aineiden
puhdistusteho riittävä.

Kakko sanoo pitävänsä ajatuksesta, että siivouk-
sessa ei tarvittaisi kemikaaleja. Jo nyt on voitu
todistaa, että pehmennetty, ionisoitu vesi imee
likaa ja puhdistaa paremmin.

- Tämä vesi riittää korkeimman hygienia-
luokituksen tiloissa, joissa on jo lähtökohtaisesti
tarpeeksi puhdasta. Tällaisia tiloja ovat sairaalat.
Mutta riittääkö pelkkä vesi kura-aikaan koulun
eteisessä? Kysymykseen ei ole vielä vastausta.

Sekä Kirkkonummi että ISS Palvelut uskovat
puhdistetun veden voimaan.

- Suurin osa asiakkaista haluaa lähtä kokeile-
maan. Yhdessäkään kohteessa ei ole palattu van-
haan käytäntöön. Epäilijät ovat todenneet, että
huoli oli turha. Puhtaustulos on ollut erittäin hyvä
ja pinnat ovat pysyneet puhtaina, ISS:n Minna
Konttila kertoo.

Kirkkonummella hyvää palautetta on tullut
myös opettajilta ja oppilailta.

LAITOSHUOLTAJA TUIJA JOKINEN pyyhkii oleskelutilaa kirkkonummelalaisessa Gesterbyn koulussa. Pöytään hän suihkuttaa puhdistettua ja otsonoitua Aktiivivettä.

- Lisäksi kehityskeskusteluissa kysymme aktiiviveden käytöstä. Kukaan ei haluaisi siirtyä sellaiseen kohteeseen, jossa tätä menetelmää ei ole käytössä, iloitsee Anne Laurila.

Mikrobien tappaja

Siniset led-valot palavat Mikkelin keskussairaalan steriilivarastossa yössä. Valon värillä on selkeä tarkoitus, sillä se tuhoaa muun muassa infektioita aiheuttavia mikrobeja välinehuollon tilojen pinnoilta, kertoo välinehuollon päällikkö **Vesa Mäkeläinen**.

Mikkeli otti siniset valot sairaalakäyttöön noin vuosi sitten tehdyn remontin yhteydessä - ensimmäisenä Euroopassa. Tällä hetkellä menetelmä on käytössä vain steriilivarastossa, mutta tavoitteena on, että myös likaisten välineiden pesutiloihin sekä puhtaisiin tiloihin asennetaan siniset valot.

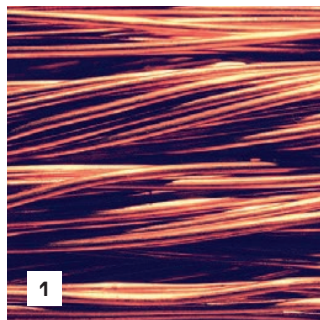
Sairaalan siniset led-valot palavat joka yö kello 22-6 välisen ajan. Valoissa on liiketunnistin, koska sininen valo saattaa tuntua epämiellyttävältä ja aiheuttaa työturvallisuusriskejä.

Mäkeläisen mukaan siniseen valoon päädyttiin, koska Mikkeli haluaa vähentää voimakkaiden siivouskemikaalien käyttöä. Valon tehokkuutta ei ole vielä ehditty todentaa mittauksilla, minkä vuoksi tilat siivotaan yhä myös normaalisti.

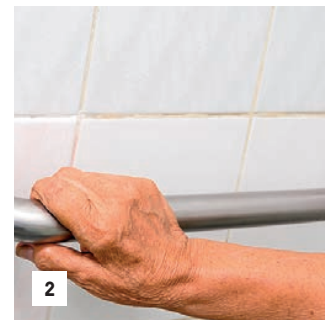
- Sininen valo ei tietenkään poista pölyä tai muuta näkyvää likaa. Uskon, että tämän ansiosta voimme tulevaisuudessa vähentää kemikaalien käyttöä. □

Vähemmän bakteereja pinnoille

Antimikrobiset materiaalit estävät mikrobin kasvun tai tappavat mikrobit pinnoilta. Tällöin pintamateriaali estää mikrobin elämisen ja jakautumisen, ja tartuntojen leviäminen pystytään estämään tehokkaammin. Antimikrobisten pintojen käyttö ei poista käsihygienian ja siivouksen tarvetta.

1

2

3

1 Kupari

Kupari on luonnostaan antimikrobinen aine. Se estää virusten, bakteerien, homeiden ja niiden itiöiden kasvun tehokkaasti ja laajasti. Käytetään erityisesti kosketuspinoilla.

2 Hopea

Hopean antimikrobinen teho perustuu siitä irtoaviin hopeaioneihin, jotka estävät bakteerien kasvun. Hopeaa käytetään laminaattipinnoissa, maaleissa, lakoissa, käsienpesualtaissa,

tukikahvoissa ja kaiteissa sekä tekstiileissä.

3 Muut tuotteet

Tekstiileissä käytetään niin sanottua Aegis-teknologiaa. Pinnoite vetää sähköisellä varauksellaan puoleensa mikro-organismeja, jotka se tuhoaa. Maali-, lakka- ja laminaattipinnoissa käytetään hopeafosfaattilasia, ovenkahvat pinnoitetaan epoksi-jauhemaaleilla.

Lähde: Päivi Liljendahl, opinnäytetyö 2017.

99,9 %

MIKROBEISTA KUOLEE

kahdessa tunnissa kuparin tai hopean pinnalla.

83 %

VÄHEMMÄN BAKTEEREJA

kuparipinnalla verrattuna tavanomaisiin pintoihin amerikkalaisen tutkimuksen mukaan.

1

**OPISTON KURSSIT
KEVÄT 2019**
79 kurssia,
joihin osallistui
1549 liiton jäsentä

**LIITON KURSSIT
KEVÄT 2019**
56 kurssia, joihin
osallistui 930 jäsentä

**YHDISTYSKURSSIT
KEVÄT 2019**
39 kurssia, joihin
osallistui 769

ILMOITTAUTUMISET
jhl.fi/koulutus

2

Syksyllä sotea ja RaPua

Tänä syksynä JHL-opisto tarjoaa monta kiinnostavaa kurssia – ja tietenkin Sote-festarit. Ensi vuoden kohokohta on Ammattialafoorumi, joka tuikkii tuhansina tähtinä Tampereella.

teksti Ulla Puustinen kuvat JHL:n kuva-arkisto

Opiston syyskausi pyörähtää käyntiin RaPu-foorumilla, joka kokoaa Helsinkiin liiton ravitsemis- ja puhtausalojen ammattilaiset sekä yhdistelmätehtävissä työskentelevät ja opiskelijat.

Kaksipäiväisen tapahtuman aiheina ovat muun muassa työn murros, osaamisvaatimusten muuttuminen ja työhyvinvointi. Esiintyjäkaartiin kuuluvat fysioterapeutti ja joogaekspertti **Kylli Kukku** sekä improvisaation nimeen vannovat tunnetut näyttelijät **Jaana Saarinen** ja **Niina Lahtinen**.

Viides kerta toden sanoo

Syksyn toinen suur tapahtuma Sote-festarit järjestetään loka-marraskuun vaihteessa. JHL-talo täyttyy festarikävijöistä jo viidennen kerran.

Tarjolla on mielenkiintoisia alustuksia niin vanhus-työn ammattilaisille kuin lastensuojelussa, päihde- palveluissa ja muissa sote-ammateissa työskenteleville.

Ensimmäisen päivän teemoja ovat muun muassa työn eettinen kuormitus, ikäihmisten seksuaalisuus, lasinen lapsuus ja kunniaväkivallan uhan tunnistaminen. Vinkkejä saa myös omavalvontaan ja asiakas- ja potilastietojen kirjaamiseen.

Toisen festaripäivän vetonauloihin kuuluu näyttelijä **Tom Pöysti**, jonka aiheena on välittäminen ja omanarvontunto.

Tuhat koolla Tampereella

Ensi vuonna JHL kutsuu kaikki ammattilaiset yhteiseen Ammattialafoorumiin. Kaksipäiväinen tapahtuma järjestetään lokakuussa Tampere-talossa, ja paikalle odotetaan noin tuhatta jäsentä.

- Luvassa on paitsi asiaa myös yhdessä olemisen ja kokemisen riemua, eräänlainen työveänjuhla keskellä syksyä, kuvailee JHL:n koulutuspoliittinen asiantuntija **Marjut Manka**.

Ammattialafoorumi korvaa vuonna 2020 Sote-festarit ja muutamia muita ammatillisia tapahtumia.

- Opiston ja liiton tarjoaman koulutuksen volyyymi pysyy kuitenkin nykyisellä tasolla. Edustajisto on linjannut, että jäsenkoulutuksesta ei enää nipistetä, sanoo Manka.

Saattohoitoa ja dieettiruokia

Ensi vuoden kurseista kannattaa painaa mieleen ainakin saattohoidon jatkokurssi, joka järjestetään yhteistyössä Terho-kodin kanssa.

- Saattohoito-osaaminen on hoidon ja hoivan kovaa ydintä. Jäsenistössä on runsaasti hoitajia, joita aihe kiinnostaa ja jotka tarvitsevat eväitä kuolevan kohtaamiseen työssään, perustelee Manka.

Aivan uusi koulutus on erityisruokavalioiden perehdyttävä kurssi. Nelipäiväinen kurssi sisältää kaksi päivää teoriaa JHL-opistolla ja kaksi päivää käytännön harjoittelua opetuskeittiössä.

1 ERITYISRUOKAVALIOT HALTUUN

Opisto järjestää ensi vuonna erityisruokavaliokurssin, johon sisältyy teoriaa ja käytännön harjoittelua. Kurssi on ensimmäinen laatuaan.

2 ANNE KARJALAINEN PERÄSIMESSÄ

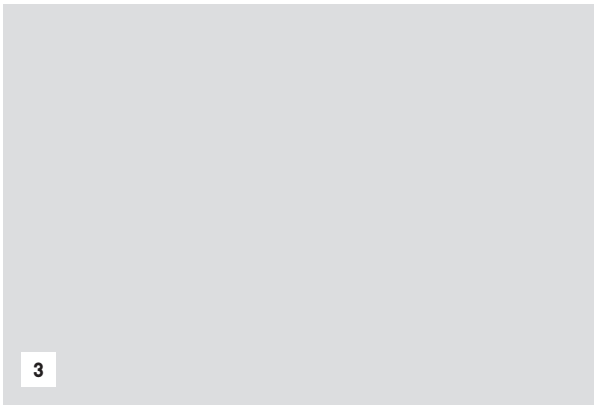
JHL-opiston rehtori Anne Karjalainen kertoo, että opisto on hakenut ope- tus- ja kulttuuriministeriöltä sivu- toimilupaa. Mikäli lupa myönnetään, voidaan alueilla järjestettävän koulu- tuksen määrää lisätä.

3 KOULUTUSPOLITIIKAN LOBBARI

Marjut Manka on JHL:n koulutus- poliittinen asiantuntija. Hän toimii myös opiston kouluttajana.

4 MIELLYTTÄVÄ OPPIMISYMPÄRISTÖ

JHL-opisto Helsingin Sörnäisissä tarjoaa mukavan oppimisympäristön ja mahdollisuuden verkostoitua ja saada uutta tietoa omalta alalta.

Webinaareja ja muuta kivaa

Mitä muuta JHL-opistolle kuuluu? Ainakin se, että uuden *omaJHL*-palvelu-uudistuksen myötä opiston kursseille ilmoittautuminen on yksinkertaistunut. Tarkemmat ohjeet löydät osoitteesta jhl.fi/koulutus

Opiston pitkäaikainen ja jäsenenistön hyvin tuntema verkkokouluttaja **Riitta Rossi** jää pois palveluksesta tänä syksynä. Sen jälkeen opistolla ei ole enää päätoimista verkkokouluttajaa.

- Verkossa voi opiskella jatkossakin, mutta oppimisympäristö muuttuu. Niin meillä kuin muualla on suuntaus kohti webinaareja ja muita kevyemmin toteutettavia koulutuksia, kertoo Manka.

Jatkossa opiston koulutustarjontaa on tarkoitus viedä aiempaa enemmän alueille, sinne missä jäsenetkin ovat.

- Toteutus riippuu siitä, saako opisto hakemansa sivutoimiluvan. Mikäli päätös on myönteinen, sivutoimipisteitä voisi olla kolmella paikkakunnalla eri puolilla Suomea, kertoo Manka.

Sivutoimiluvat myöntää opetus- ja kulttuuriministeriö. Luvan kohtalo ratkeaa alkaneen syksyn aikana. □

KAIKKI KOULUTUKSET LÖYDÄT
jhl.fi/koulutus

JHL kouluttaa

Syksy on hyvä aika aloittaa opinnot ja kartuttaa osaamista joko omasta ammattialasta tai vaikka yhdistystoiminnasta tai työsuojelusta. Nyt opiston kursseille ilmoittautuminen sujuu aiempaa helpommin. Ohjeet ja ilmoittautuminen jhl.fi/koulutus

Taloudenhoitajat Tallinnassa, 3 pv, 24.-26.10.

JHL-yhdistysten taloudenhoitajille tarkoitettu seminaari Tallinnassa. Aiheina mm. tulorekisteri, yhdistysrekisterin käyttöön liittyvät muutokset, yhdistyksen tietosuojat ja talouden ja toiminnan suunnittelu.

Yhdistyksen omavastuu hinta 100 €. Haku päättyy 9.9. www.jhl.fi/omajhl

Sote-festarit, 2 pv, 31.10.-1.11., JHL-opisto

Sote-festarit kerää yhteen sote-alojen ammattilaiset kaikkialta Suomesta. Ohjelmassa huippupuhujia, verkostoitumista ja alan tuoreimmat kuulumiset – tätä tapahtumaa ei kannata jättää väliin! Haku päättyy 23.9.

Ravitsemis- ja puhtausalan opintopäivät, 2 pv, 4.-5.11., Seinäjoki

Koulutus on tarkoitettu Pohjanmaan ja Satakunnan alueiden ravitsemus- ja puhtausalojen ammattilaisille, yhdistelmätehtävissä työskenteleville ja opiskelijoille. Opintopäivien tavoitteena on kannustaa oman ammattitaidon laajentamiseen, eri ammattialojen näkyvyyden kohottamiseen sekä yhteistyön tiivistämiseen alojen välillä. Haku päättyy 30.9.

Kasvatus- ja ohjausalan opintopäivät, 2 pv, 28.-29.11., Seinäjoki

Koulutus on tarkoitettu Pohjanmaan alueen kasvatus- ja ohjausalojen jäsenille, erityisesti varhaiskasvattajille sekä koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajille. Opintopäivillä keskustellaan ajan-kohtaisista ammatillisista kysymyksistä, paikalla huippuasiantuntijoita. Haku päättyy 21.10.

Tarinankertojien perillinen

Nura Farah on ensimmäinen suomeksi kirjoittava somalikirjailija. Hänen tarinansa kumpuavat hyvästä mielikuvituksesta ja sukulaisten kertomuksista leirinuotiolla.

teksti Ulla Puustinen kuva Esko Jämsä

JHL:läinen **Nura Farah** sai vuonna 2015 arvostetun Suomi-palkinnon esikoisteoksestaan *Aavikon tyttäret*. Alkukesästä ilmestyi Farahin toinen romaani *Aurinkotyttö*, joka jatkaa somalinaisten saagaa.

Monelle kirjailijalle toisen romaanin kirjoittaminen on haaste. Oliko kynnyks korkeaa?

- Oli. Esikoinen sai niin hyvän vastaanoton, että toisen romaanin kirjoittaminen jännitti. Ensin aloin kirjoittaa tarinaa väärästä kohdasta, eikä se sellaisenaan kelvannut kustantajalle. Piti aloittaa alusta.

Työskentelet kemian laboranttina ja olet 5-vuotiaan pojan yksinhuoltaja. Paljonko jää aikaa kirjoittamiselle?

- Olen silloin tällöin ottanut parin kuukauden virkavapaan, jolloin olen voinut keskittyä kirjoittamiseen. Lisäksi kirjoitan iltaisin ja viikonloppuisin, jos ehdin ja jaksan. Myös päivähoito on osaltaan mahdollistanut sen, että minusta on tullut kirjailija.

Valitsitko sinä kirjoittamisen vai kirjoittaminen sinut?

- Minä valitsin kirjoittamisen, koska se on minulle intohimo. Toisaalta kirjoittaminen valitsi minut, koska minulla on ääni ja tarina, joka on kerrottava.

Teoksesi sijoittuvat Somaliaan. Miksi?

- Se on synnyinmaani. Toisinaan ajattelen syntyneeni väärälle vuosikymmenelle, sillä olisin halunnut todistaa Somalian itenäistymisen 60-luvulla.

Somalia sai yhtenäisen kirjoitetun kielen niinkin myöhään kuin 70-luvulla - sitä ennen rikas kulttuuriperintö siirtyi sukupolvelta toiselle leirinuotiolla. Oletko tarinan-kertojien sukua?

- Olen. Ammennan tarinat paitsi mielikuvituksesta myös sukulaisten kertomuksista, mutta faktat ankkuroin Somalian historiaan ja todellisuuteen. Se vaatii paljon työtä.

Suomi on tunnetusti vaikea kieli. Miten otit sen haltuun?

- Tulin Suomeen 13-vuotiaana, ja aluksi jopa ”yksi, kaksi, kolme” tuntui mahdottoman vaikealta. Luin paljon, ja opettajani Kontulan yläasteella kannusti minua. Eräs ystäväni kysyi kerran, olenko lukenut kaikki Kontulan kirjaston kirjat, ja oli pakko myöntää, että melkein.

Onko sinulla tabuaiheita, joista et halua kirjoittaa?

- Kulttuuritaustani takia en kirjoita juurikaan seksistä, ja ehkä siksi kirjojeni pidetään liian kiltteinä. Toisaalta en ohita vaikeita aiheita, esimerkiksi sukuelinten silpomista ja pakkoa-violiittoja. En hyväksy niitä, mutta niistä on kerrottava, koska ne ovat totta.

Pelottaako kritiikki?

- Pelottaa. Vaikka ensimmäinen kirjani sai hyvän vastaanoton, kirjoitti eräs arvostelija, ettei minussa ole **Minna Canth**-ainesta. Siitä pahoitin hetkellisesti mieleni.

Kirjalliset esikuvasi?

- **Laila Hirvisaari** on ykkönen. Hän on valtavan tuottelias ja pidän hänen kerrontatavastaan. Ihailen myös **Sofi Oksasta** - *Puhdistus* on paras 2000-luvulla lukemani romaani. Pidän myös **Jari Tervosta** ja **Tuomas Kyröstä**. *Mielensäpahoittaja* on avain suomalaisen melankolian ymmärtämiseen!

Somaliassa nainen menee naimisiin ja saa lapsia, ja perhe on hänen elämäntehtävänsä. Mistä sait rohkeuden rikkoa rajoja?

- Olen isin tyttö. Hän sanoi, että Nurasta tulee työntekijä, hän on työteliäs. Muutin Suomeen äitini ja neljän sisarukseni kanssa, mutta perheenyhdistäminen epäonnistui, koska isäni kuoli ennen kuin pääsi Suomeen. Muutos ei ole minulle uhka. Nainen voi tehdä omia valintoja ja järjestellä itse asiansa.

Oletko kokenut Suomessa ennakkoluuloja ja rasismia ihonvärisi ja etnisen taustasi takia?

- Olen mutta en enää pitkään aikaan. Ensimmäiset kaksi vuotta koulussa olivat vaikeita; olin neekerityttö, jolle ei puhuttu, ja jos puhuttiin, pilkattiin. Sanottiin, ettei siitä mitään tule, koska se pakotetaan naimisiin ja saa yksitoista lasta. Puheet satuttivat, mutta olen päässyt asian yli.

Olet sopeutunut Suomeen alkuvaikeuksien jälkeen ja menestynyt. Haluaisitko vielä palata Somaliaan?

- En, mutta seuraan Somalian kehitystä ja käyn siellä silloin tällöin. Suomi on kotini. Se on toteutunut kaikki unelmani. □

NURA FARAH
syntynyt 1979

KOTIPAikka
Helsinki

KOULUTUS
kemian laborantti

TYÖ
laborantti
Ruokavirastossa

PERHE
5-vuotias poika

HARRASTUKSET
lukeminen,
luonnossa
käveleminen,
ay-toiminta

Motiivini

KIRJOITAT NAISISTA. OLETKO FEMINISTI?

Minulle feministi on ihminen, siis mies tai nainen, joka epäkohdan nähdessään haluaa korjata sen. Olen feministi.

MITÄ ELÄMÄ SUOMESSA ON OPETTANUT SINULLE?

Osaan arvostaa asioita, joita suomalaiset pitävät itsestään selvinä, kuten turvallisuutta ja vaihtuvia vuodenaikoja. Suomessa olen oppinut kävelemään metsässä, se ei pelota.

MITÄ SUOMALAISTEN TULISI TIETÄÄ SOMALIASTA?

Somaliassa ei ole vain yhtä tarinaa. Ei ole vain katastrofia katastrofin perään, pakkoavioliittoja ja väkivaltaa, vaan sielläkin ihmiset haluavat elää tavallista arkea ja selviytyä kaaoksen keskellä.

Pomo panosti, kaikki voittivat

Kun työnantaja satsaa työntekijöiden hyvinvointiin, heistä tulee tyytyväisiä ja tehokkaita. Oulun yliopistollisen sairaalan henkilökunta voi paremmin kuin koskaan.

teksti Samuli Launonen kuvat Janica Karasti

Oulun yliopistollisessa sairaalassa on tapahtunut ihme. Työntekijät liikkuvat, syövät ja nukkuvat paremmin kuin ennen. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet.

- Mietimme, miten saisimme henkilöstön kokemaan liikkunnan lisäämisen myönteiseksi, kertoo terveystieteiden suunnittelija **Minna Keskitalo**.

Työn tauotukseen ja taukoliikuntaan laskettiin minuuttimäärä päivää kohden. Työntekijöille räätälöitiin yksilöllisiä jaksamista edistäviä ohjelmia. Painonhallintaryhmissä he voivat tarkkailla painoa vertaistuen kannustamina. Lisäksi työyhteisö sai uusia mahdollisuuksia liikkua yhdessä.

Ihmeen takana on terveyden edistämisen ja työkyvyn ylläpitämisen hanke, jonka projektipäällikkö Keskitalo on. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin sairaanhoidollisten palvelujen tulosalue sai siihen rahoitusta Kunnossa kaiken ikää -hankkeelta. Sairaanhoitopiiri on toteuttanut Kunnossa kaiken ikää -toimintaa eri muodoissa vuodesta 1995.

Hanke on ohi, mutta henkilöstön terveyden edistäminen jatkuu.

- Kyse on kokonaisvaltaisesta elämänhallinnasta. Kaikkien palasten pitää olla kohdallaan: fyysinen, psyykinen, sosiaalinen, Keskitalo sanoo.

Kaikki kolme lokahtivat paikoilleen JHL-läisellä tiedotusvastaavalla **Anne Kammosella**, 56. Paino on laskenut ja työssä jaksaminen kohentunut. Se on pilateksen, uusien ruokailutottumusten ja puolen tunnin välein tehtävän kevyen taukoliikunnan ansiosta.

- Myös nukkuminen on parantunut paljon, hän kehuu.

Eri työ, eri tarpeet

Työyhteisön sisällä pienemmät ryhmät toteuttavat itselleen sopivia ohjelmia. Esimerkiksi potilashuollon palveluilla on erilaiset tarpeet kuin apteekilla tai ravintohuollolla. Olenaisista on, millainen liikunta palauttaa ja mitä työtehtävä vaatii fyysiikalta.

- Esimerkiksi jos tehtävässä tulee riittävästi askelia muutenkin, työntekijän ei välttämättä tarvitse lähteä kävelylenkille, Keskitalo täsmentää.

Ala on naisvaltainen. Se tuo hyvinvoinnin tarkkailuun oman haasteensa, sillä kotona arjen asiat kasautuvat usein naisille. Työkyvyn lisäksi on huolehdittava vapaa-ajan jaksamisesta.

Vertaistukiryhmät kokoontuvat omalla ajalla, mutta heti työajan päätyttyä, jolloin liikkumisen saa kätevästi yhdistää työpäivään ja sen jälkeen pääsee vapaalle. Työajalla työnantaja on järjestänyt luentoja ja koulutuksia. Työaikana tehdään myös kuntotestit. Se edellyttää huolellista suunnittelua: jos esimerkiksi hoitotyöntekijä on tunnin ajan kuntotestissä, jonkun pitää sen aikaa hoitaa potilaita.

Asia kerrallaan

Ohjelma mittaa myös elämäntapoja. Erikoisammattimies **Päivi Oksaaja-Ikosen**, 50, ravitsemus on nyt kunnossa. Hän opetteli käyttämään lounastaukonsa kunnollisen ruoan syömiseen, kun aiemmin tuppasi hotkaisemaan kiireessä voileivän. Samalla hän alkoi pyöräillä työmatkat vuoden ympäri.

- Kun menen kotiin, en enää lysähdä sohvan pohjalle, hän kehuu.

- Eikä tarvitse levätä koko iltaa, jotta jaksaa seuraavana päivänä lähteä töihin.

Energiatellit paljastivat, että moni ei jaksanut kunnolla kahdeksan tunnin työvuoroa. Vuorotyön haaste on pitää niin tilat kuin potilaat hyvässä hoidossa ja samalla edistää työntekijöiden jaksamista.

- On yleinen käsitys, että terveydenhuoltoala on raskas ja kuormittava. Mittaukset osoittavat kuitenkin selkeästi, että kuormitus on yhteydessä työntekijän fyysisiin voimavaroihin. Yhdelle työ tuntuu kevyeltä, toinen kokee samassa tehtävässä olevansa äärraajoilla. Tärkeää on tulla tietoisiksi palautumisestaan ja voimavaroistaan, ja tehdä viisaita valintoja hyvinvointinsa edistämiseksi, sanoo sairaanhoitopiirin työhyvinvointipäällikkö, vastuullinen johtaja **Oili Ojala**.

Työntekijälle muutokset ovat lopulta yksinkertaisia.

- Ensinnäkin tarkista yöunet. Lisää liikuntaa pieninä askelina: vaihda vaikka hissi portaisiin, Keskitalo neuvo.

Koko Pohjois-Pohjanmaalla liikunta-aktiivisuus on lisääntynyt ja terveyspalveluiden käyttö, stressi ja kiire vähentyneet. Osasairausvapaat ovat yhä yleisempiä täyssairauslomien sijasta. Poissaoloja on nyt alle 27 000 päivää vuodessa, kun 2012 niitä oli 41 000 päivää.

Työnantajan satsauksen ansiosta töissä jaksaminen on parantunut olennaisesti. Se on sekä työnantajan että työntekijöiden voitto. □

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ Minna Keskitalo ja työnohjaaja Anni Kujasalo ovat tehneet tiivistä yhteistyötä työhyvinvoinnin eteen. Kujasalon jaksaminen on kohentunut huomasti ja hän innostaa työkavereitaankin liikkumaan.

VIISI VINKKIÄ

UNEN ANALYYSI

Unen laatua mitataan äly-sormuksella, joka antaa tietoa unesta ja pulssista.

SÄHKÖINEN TAVOITEPALVELU

Työntekijä syöttää palveluun tavoitteensa kolmen kuukauden ajalle. Kolmen kuukauden päästä hän tekee raportin siitä, kuinka hyvin tavoite on onnistunut. Oulussa liikunta on raporttien mukaan lisääntynyt selvästi.

KEHONKOOSTUMUSMITTAUS

InBody-mittauksella saadaan selville esimerkiksi rasvaprosentti, viskeraalisen rasvan arvo ja kehon metabolinen ikä.

TYÖYMPÄRISTÖN KRIITTINEN ARVIOINTI

Onko työpaikalla vaaran paikkoja, kuten särmää, joihin voi kompastua? Kunnollinen arviointi vähentää riskejä ja sairauspoissaoloja.

YHTEINEN TYÖVUOROSUUNNITTELU

Tyhy-kehittämissä päivässä käydään läpi, paljonko henkilökuntaa milloinkin tarvitaan. Sitten kaikki saavat esittää toiveita, ja jokaiselle luvataan, että ainakin yksi toteutuu.

– Kun menen kotiin, en enää lysähdä sohvan pohjalle.

Liikuttaja tsemppaa

Tehokkaita ratkaisuja työyhteisön voimien parantamiseksi voivat tehdä niin johto kuin alaiset. Muutokset voivat olla pieniä ja usein ilmaisia.

Liikuttajilla on oma roolinsa työhyvinvoinnin kohentamisessa Oulun yliopistollisessa sairaalassa. Yksi heistä on JHL:läinen työnohjaaja **Anni Kujasalo**, 37.

Liikuttaminen tarkoittaa työkaverien innostamista toimintaan, kuten työajalla tapahtuvaan verryttelyyn tai ryhmäliikuntaan välittömästi työpäivän jälkeen.

– Liikuttajan ei tarvitse itse olla sportti. Hän promotoi tereyden edistämisen suunnitelmaa, Kujasalo luonnehtii.

Kujasalolla on päivittäin vastuullaan yhteensä neljä kilometriä käytävää. Vielä muutama vuosi sitten se tuntui raskaalta.

Hänelle tehtiin ensimmäinen energiatesti 2015.

– Mittauksen jälkeen tiesin, että kuntoni oli huonontunut.

Kujasalo liittyi sairaalahuollon kuntosaliryhmään. Puolen vuoden päästä tehtiin toinen energiatesti. Sen mukaan lihas-kunto oli parantunut kaikilla alueilla. Töihin ei väsyttänyt tulla eikä työpäivä tirstänyt kaikkia voimia.

Nyt alla on noin kolme vuotta liikumista, lähinnä juoksua ja kuntosalia. Tämä on yhteisen tsemppauksen tulosta, ja liikuttajana Kujasalo tartuttaa intoa eteenpäin kollegoihinsa.

– Liikkuminen oli helppoa, kun sen oli päättänyt aloittaa.

Ryhmästä saa innostusta. Ryhmäliikuntatunteja on monenlaisia – testaa niitä rohkeasti, niin löydät itsellesi sopivan, sellaisen mikä tuntuu hyvälle, Kujasalo neuvoo.

OULUN yliopistollisen sairaalan ruokalassa on tarjolla runsaasti salaattia ja muuta kasvisruokaa. Työntekijä on satsannut siihen, että työntekijät pitävät lounastaukonsa kokonaisina.

TIEDOTUSVASTAAVA Anne Kammonen jumppaa työn lomassa jo rutiinomaaisesti. Ruokavaliota on korjattu Sulamo-nettipalvelun avulla.

RAATI

Suomen suvi soi

SUOMEN SUVI OLI TÄYNNÄ toinen toistaan kiinnostavampia ja erikoisempia kesätapahtumia, kilpailuja ja festivaaleja. Vain Suomessa kannetaan eukkoja ja järjestetään sankohippimisen ja kesäpilkin SM-kisoja.

Kesän musiikkitapahtumien kirjo on joka vuosi laaja. Motiivi pyysi kolmea JHL:n aktiivia kehuaan oman paikkakuntansa tapahtumaa. Kuhmon Kamarimusiikki, Pori Jazz ja Työväen Musiikkitapahtuma tarjoavat elämyksiä ja työtä sekä rakentavat kaupunkien brändiä.

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,
jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?
Lähetä se osoitteeseen motiiviraati@jhl.fi

Tarja Heikkinen
plm/laitoshuoltaja
KUHMO

Kuhmon Kamarimusiikki on lisännyt kaupungin tunnettuutta musiikkikaupunkina. Tosi iso ja arvostettu tapahtuma, jossa maailmanluokan tähdet esiintyvät.

Kamarimusiikki näkyy parin viikon ajan Kuhmon katukuvassa, silloin kaupunki on erityisen vireä ja kansainvälinen.

Lisäksi se työllistää kaupungin työntekijöitä. Itsekin teen töitä Kamarimusiikille ennen tapahtumaa, sen aikana ja tapahtuman jälkeen, eli vastaamme festivaalivieraiden majoitustilojen ja joidenkin konserttipaikkojen siisteydestä.

Kamarimusiikkia enemmän kuuntelen kotimaista iskelmää, erityisesti Yölintua, mutta osallistun usein Kamarimusiikin oheistapahtumiin.

Anne Granroth
plm/edustajiston jäsen
PORI

Kävin Pori Jazzeilla ensimmäisen kerran 80-luvun alussa. Tänä vuonna en ehtinyt, sillä tyttären häävalmistelut menivät edelle.

Festivaali saa vuodesta toiseen paljon huomiota ja kävijöitä, ja se on uudistua uskaltanut hyvällä tavalla. Jazzkatu on siirretty Kirjurinluodolle ja musiikkitarjonta on laajentunut kaikkeen rytmimusiikkiin. Hyvä niin, sillä pelkkä jazz ei saisi samaa määrää ihmisiä liikkeelle.

Monella porilaisella on hyviä kokemuksia myös oman kodin vuokraamisesta festivaalivieraille. Siistiä väkeä, vahinkoja ei ole juuri satunut.

Kehun myös saman aikaan järjestettävää SuomiAreenaa. Siellä voi tarttua kärkipoliitikkoja hihasta ja keskustella ajankohtaisista aiheista.

Maija Kuivasto
plm/koulusihteeri
VALKEAKOSKI

Käyn Työväen Musiikkitapahtumassa lähes vuosittain, ja olen monesti ollut talkoojoukoissa JHL:n teltalla.

Tänä vuonna liitto säästi, eikä omaa oheistapahtumaa järjestetty. Moni kävijä ihmetteli, miksi liitto ei näy.

Olen musiikin suhteen kaikkiruokainen, ja musiikkitapahtuma sopii minulle ja kaltaisilleni. Ohjelmassa on aina tunnettuja tähti-esiintyjä mutta myös nousevia artistikykyjä. Ja tietenkin perinteistä työväenmusiikkia, joka kolahtaa minuun. Agit Prop on ikisuosikkini!

Tapahtumaan tulee väkeä bussilasteittain aina Lappeenrantaa myöten. Se tuo Valkeakoskelle näkyvyyttä ja elävöittää kaupunkia. Ja auttaa paikkakunnan elinkeinoelämää.

SE VIDEO
PÅ WEBBEN
motivilehti.fi/sv

Tredje gången gillt

Eva-Lotta Dahllund är utbildad bildkonstnär och kock, men hon ville inte återvända till storköket efter sin familjeledighet.

text Hellevi Raita foto Santeri Jutila

Det har regnat över Vasa hela förmiddagen, men nu håller det upp. Sorlet från springbrunnarna och den konstgjorda bäcken mellan dem ramar in fukten i Björkparken, en av de många fina parkerna i Vasa. Trädgårdsmästaren **Eva-Lotta Dahllund**, 37, rensar ogräs i rabatten. Plötsligt hörs en metallisk skräll. Dagens fynd är en tom ölburk. Olika slags fynd är inte ovanliga för parkarbetarna. I en park vid havsstranden brukar Dahllund och hennes kolleger hitta fiskhuvuden.

- Vi vet inte riktigt om det är måsar eller någon fiskare som lämnar dem där.

En verklig överraskning fick parkarbetarna när de grävde upp tulpanlökar i närheten av Salutorget för att plantera sommarblommor förra året.

- Då hittade vi fem silverskedar i jorden.

Ett återkommande problem är knarksprutorna. Men Dahllund har inte haft problem med dem som använder sprutorna.

- Det finns ställen där det kan sitta lite märkliga typer, men det är inte ett problem på det sättet.

”Nu har jag hittat rätt”

Det var inte alls självklart att Eva-Lotta Dahllund skulle bli trädgårdsmästare. Hon har tidigare utbildat sig till bildkonstnär och till kock. Hon jobbade tre år på ett storkök i Vasa. När Dahllund var familjeledig insåg hon att hon inte vill återvända till storköket.

- Jag kom in på fel spår när jag kom i köksbranschen. Kundservice är inte riktigt min grej, och det kan vara ganska mycket skiftesarbete och högt tempo.

Under familjeledigheten funderade JHL-medlemmen Dahllund mycket på vad hon ska rikta sig in på. Då upptäckte hon trädgårdsmästarutbildningen på Yrkesakademien i Österbotten.

- Jag tänkte att det är kanske precis vad jag ska bli.

Enligt en enkät som Sitra låtit göra har närmare sex av tio finländare i arbetsför ålder bytt yrke eller bransch minst en gång under sin karriär. Ungefär hälften av dem har studerat till ett nytt yrke eller tagit en ny examen.

Eva-Lotta Dahllund säger att karriärbytet kändes jättebra.

- Jag har helt klart hittat rätt. Studierna är kanske inte alltid som man föreställt sig och det är förstås ett stort steg. Det är bra att veta vad man vill innan man beslutar sig.

– Kortare arbetstid skulle höja motivationen i ett fysiskt tungt jobb.

GÅNGAR, grusområden och betong ska hållas putsade och rena från ogräs. Eva-Lotta Dahllund gillar att arbeta med träd.

TRÄDGÅRDSMÄSTARYRKET är väldigt säsongsbetonat och många får hitta på annat att göra på vintern, säger Eva-Lotta Dahllund.

Det finns inte många lediga jobb för trädgårdsmästare. I Vasa-regionen är Vasa stad den mest uppenbara arbetsgivaren då det inte finns så många trädgårdsföretag i området, säger Dahllund. Hon hann vara arbetslös i några månader efter sin examen innan hon fick ett vikariat på Vasa stad i april förra året. Nu har hon kontrakt till slutet av november.

Krukning, plantering och rensning

På grönområdesenheten i Vasa börjar trädgårdsåret med att trädgårdsmästarna krukur, alltså planterar om kannaplantor i större krukur vecka nio. Efter det krukur andra blommor.

När tulpanerna och narcisserna blommat ut är det dags att ta upp lökarna och plantera ut sommarblommorna. Efter mid-sommar går arbetet ut på att hålla parkerna och planteringarna snygga genom att rensa ogräs, och hålla grus- och betongytor gräsfria och putsade. Det är vad Dahllund nu håller på med. Också träd och buskar ska beskäras.

- Jag tycker väldigt mycket om träd och buskar. På något sätt är det väldigt tillfredställande att snygga upp en trädkrona eller bara få bort en död gren. Träden är så mäktiga saker.

På hösten plockar de bort sommarblommorna och planterar nya tulpan- och narcisslökar. Sedan hämtar de granris i skogen och täcker över rabatterna. Växthusen städas på senhösten.

Men vad gör trädgårdsmästarna på vintern?

- Vi hjälper till med snöskottning, målar parkbänkar och tömmer papperskorgar i parkerna.

Fysiskt tungt jobb, lång arbetsdag

Det bästa med jobbet som trädgårdsmästare är att få vara utomhus och se resultatet med en gång, säger Dahllund.

- Jag tycker väldigt mycket om att vara parkarbetare, att få sköta grönområden. Och så tycker jag det är kul att krukur sommarblomssticklingarna om våren.

Vid sidan av att lära sig ett nytt yrke har Dahllund också förkovrat sina språkkunskaper.

- Det är utmanande att jobba med så många finskspråkiga när jag själv är så väldigt dålig på finska. Men jag lär mig, sakteligen.

Det sämsta med jobbet är den fysiska belastningen. Man jobbar ofta med samma sak flera dagar i sträck och det blir lätt ensidiga rörelser.

- Det värsta är kanske ogrärensningen. Rabatterna ser ju ut hur som helst. Man kan ju inte jobba ergonomiskt eftersom man kan trampa ner blommor.

Dahllund försöker hålla kroppen i skick genom att styrke-träna och utöva yoga. Hon tycker att arbetsdagen, som är klockan 7-16 med en timmes lunchpaus, är för lång.

- Jag tror att en kortare arbetsdag skulle höja motivationen för väldigt många. Man orkar inte göra sitt bästa i nio timmar, speciellt inte då man har ett fysiskt tungt arbete.

Dahllund får ändå inte nog av trädgårdsjobbet under arbetsdagen. I vintras köpte hon och hennes man ett hus och sedan i våras har det varit spännande att se vad som dyker upp i trädgården. Hon beskriver den som en vildväxande naturträdgård. Vissa delar av trädgården har hon redan planerat i tankarna.

- Det finns mycket att göra i den om man vill, men jag tycker ändå om det naturliga i den. Det finns mycket vilda blommor i den. Det är jätteroligt att ha något eget att påta i. □

Urheilijoiden äänitorvi

Kolmiloikkaaja Kristiina Mäkelä pitää ääntä huippu-urheilijoiden palkkapäivästä. Se on vain kerran vuodessa.

teksti Ulla Puustinen kuvat Vesa Tyni

Aurinkolahden uimaranta Helsingin Vuosaarella kylpee auringossa, kun kolmiloikkaaja **Kristiina Mäkelä**, 26, kirmaisee juoksuun. Mäkelä kuuluu harvoihin kansainvälisen tason huippuihimme, mutta muuten yleisurheilu on kyntänyt aallonpohjassa.

- Jos Suomi menestyy yleisurheilun arviokisoissa, se on urheilijan ja hänen tiiminsä kovan työn tulos, ei järjestelmän aikaansaannos, hän sanoo.

Mäkelän mielestä vika ei ole ensi sijassa huippu-urheilun rahoituksessa, vaan resurssien huonossa hyödyntämisessä, heikossa tiedonkulussa ja johtajuuden puutteessa, toisin sanoen Suomen Urheiluliiton (SUL) toimintatavoissa.

Kuvaava esimerkki tiedonkulun ongelmista on keväältä 2018, jolloin Mäkelä oli vaihtamassa valmentajaa.

- Kyselin sopivia ehdokkaita lajiliitostamme. Sain kyllä neuvoja, mutta liiton tarjoama tieto oli kovin ohutta. Ei löytynyt kattavia listauksia valmentajista, joista olisi voinut etsiä vaihtoehtoja. Tuomas Sallisen löysin puskaradion avulla, ja hän onkin todellinen kultakimpale.

Kohukirjoitus ei kaduta

Valmentajaepisodi oli vain jäävuoren huippu. Jo vuosia Mäkelä oli panostanut täysillä urheiluun ja ihmetellyt, miksi urheilijoiden ja SUL:n yhteistyö ei toimi.

Kokemustensa pohjalta Mäkelä kirjoitti aiheesta artikkelin englanninkieliselle Finnishnews.fi-verkkosivustolle. Tarkoitus ei ollut provosoida tai hyökätä kirjoituksella kenenkään kimpuun, vaikka juuri siitä häntä on moitittu.

- En haukkunut ketään, enkä valittanut omasta tilanteestani, vaan halusin herättää rakentavaa keskustelua suomalaisen huippu-urheilun tilasta ja siitä, miten asioita voitaisiin kehittää.

Kirjoituksesta tehtyjen lehtiotsikoiden takia Mäkelä on saanut kuraa niskaansa.

- Toisaalta moni urheilija on kiittänyt ja sanonut, että hienoa, kun joku uskalsi avata suunsa.

Keskustelunavaus vaikutti ainakin osaltaan siihen, että SUL:n valmennuspäällikkö **Jarmo Kemppainen** siirrettiin

toisiin tehtäviin. Uutena valmennuksesta vastaavana pomona on aloittanut **Kari Niemi-Nikkola**.

- Liiton uuden puheenjohtajan **Sami Itanin** ja Niemi-Nikkolan johdolla koko organisaation toimintakyky on parantunut ja merkkejä paremmasta on näkyvissä, Mäkelä kiittelee.

Samalla hän heittää pallon urheilijoille.

- Urheiluliitto tai mikään muu taho ei voi tarjota valmista pakettia huipulle pääsemiseksi. Urheilijalla on menestyksen tavoittelussa aina oma vastuu ja toivottavasti kyky rakentaaan yhteistyöhön muiden urheilutoimijoiden kanssa.

Suorasuinen sisupussi

Päämäärätietoinen ja sisukas. Sellainen Kristiina Mäkelä on.

- Pusken omaa juttuani ja menen läpi vaikka harmaan kiven, jos tilanne sitä vaatii. Pystyn sulkemaan ylimääräiset asiat mielestä urheilun tieltä ja keskittymään olennaiseen, hän sanoo.

Kilpailijana hän on myös poikkeuksellisen kovahermainen, sillä usein voittohyppy syntyy viimeisellä yrityksellä - kuten Rion olympialaisissa, jossa hän hyppäsi karsinnan viimeisellä oman ennätöksensä ja eteni finaaliin ensimmäisenä suomalaisena kolmiloikkaajana 40 vuoteen.

Neljäs Mäkelää kuvaava ominaisuus on rohkeus. Harvalla aktiiviurheilijalla on kanttia ruotia nykyisen apurahajärjestelmän toimivuutta kuten hänellä.

- Huippu-urheilijan palkkapäivä on kerran vuodessa, kauden arvokilpailussa. Yhden päivän sijoitus ratkaisee minkäsuuruisen opetus- ja kulttuuriministeriön apurahan voit saada.

Mäkelän mielestä tukia myönnettäessä pitäisi huomioida urheilijoiden suoriutuminen useammassa kauden kisassa. Lisäksi apurahajärjestelmä tulisi muuttaa pitkäkestoisemmaksi, mielellään olympiadin mittaiseksi.

- Se mahdollistaisi pitkäjänteisen työn tulosten parantamiseksi ja kansainvälisen huipun saavuttamiseksi.

Monet urheilua seuraavat ajattelevat, että kilpaileminen on rankkaa. Mäkelä suuntaisi kuitenkin huomion urheilijan arkeen.

AIKAJANA

1992

Syntyi Orimattilassa.

1995

Osallistui ensimmäisiin yleisurheilukisoihin.

2005

Korkeushyppy nousi pääalajiksi ohjainkoripallon.

2008

Vaihtoi kolmiloikkaan, aloitti Salpauksen urheilulukiossa Lahdessa.

2009

Voitti aikuisten Suomen mestaruuden kolmiloikkassa.

KOLMILOIKKAJA
Kristiina Mäkelä
palasi kilpакentille
Kalevan kisoissa, ja
tuloksena oli viides
perättäinen Suomen
mestaruus.

*– Pusken omaa
juttuani ja menen läpi
harmaan kiven, jos
tilanne sitä vaatii.*

– Minä itte, totesi 3-vuotias Kristiina Mäkelä ensimmäisissä kisoissaan.

- Urheilu on jokaisen oma valinta ja urheilija nauttii treenaamisesta, mutta taloudellisessa epävarmuudessa eläminen ja arvostuksen puute voivat tehdä arjesta yllättävän rankkaa.

Sponsoritulot lisäturvana

Moni huippu-urheilija pärjää urheilu-uran jälkeen työelämässä, mutta siitä huolimatta eläke uhkaa jäädä muita ikätovereita pienemmäksi.

- Päästäkseen kansainväliselle huipulle on urheilutava ammattimaisesti, ja vasta sen jälkeen voi mennä töihin. Jos aikoo jossain välissä saada lapsia, jää etenkin naisten työura lyhyeksi. Siksi myös työeläke on vaatimaton, sanoo Mäkelä.

Hän toivoo, että apurahajärjestelmää muutettaisiin siten, että stipendit kerryttäisivät eläketurvaa. Huippu-urheilijoiden ohella muutos parantaisi tuhansien apurahoilla työskentelevien tutkijoiden ja tieteentekijöiden tilannetta.

Oman taloutensa Mäkelä on pyrkinyt tasapainottamaan sponsorituloilla. Niiden avulla voi maksaa valmentajalle palkkaa tai päästä ulkomaan leireille.

- Apurahat ja Olympiakomitean ja liiton tuki eivät yksinään mahdollista täysipainoista urheilua. Ammattimaisesti urheilevalla on vastuu hankkia itse lisää rahoitusta, ja niin kuuluu ollakin.

Suomessa urheilujoukkueiden on helpompi saada sponsoreita, koska ison joukon tukemisessa riskit ovat pienemmät ja media- ja muu näkyvyys suurempaa.

- Siksi yksilöurheilijoiden kannattaisi yhdistää voimansa ja hakea sponsoreita kollektiivisemmin, esimerkiksi liiton opastuksella. Myös nuoret urheilijat tarvitsisivat asiantuntevia neuvoja, sillä heidän on vaikea tietää, millaisia sponsorisopimuksia on järkevä tehdä.

Oma asiantuntijatiimi tukena

Huipulla sattuu väkisin epäonnistumisia ja takaiskuja. Niitä Mäkelä ei jää märehtimään, vaan pyrkii ottamaan opiksi ja nollaamaan tilanteen mahdollisimman nopeasti.

Vuonna 2013 ilmenneitä selkävavoja hän pitää erityisen opettavaisena kokemuksena. Syyksi paljastui rasitusmurtuman esiaste.

- Olin muuttanut Orimattilasta Helsinkiin, aloittanut opinnot ja vetänyt ihan täysillä sekä opinnoissa että treeneissä. Sen jälkeen tajusin, että vähemmän voi olla enemmän ja laatu korvaa määrän.

Kokemus opetti myös hakemaan neuvoja asiantuntijoilta. Nykyään Mäkelällä on oma tiimi, joka auttaa ravitsemukseen, psyykkiseen valmennukseen ja rentoutumiseen sekä uneen liittyvissä kysymyksissä. Ja tietenkin luottofysioterapeutti, joka vastaa kropan lihashuollosta.

- Tarvitsen heidän neuvojaan kausittain, joskus enemmän ja joskus vähemmän. Oli onni, että löysin juuri oikeat henkilöt, mutta helpomminkin asian voisi järjestää.

Niin. Tulokset saattaisivat parantua, jos kansainväliselle huipulle tähtääville urheilijoille koottaisiin tietopankki, josta he voisivat ammentaa asiantuntija-apua.

Nuo naiset pikkuhepenissä

Viime aikoina urheilupiireissä on alettu kampanjoida seksuaalista häirintää vastaan. Myös tasa-arvo puhuttaa, sillä mies- ja naisurheilijoiden palkkiot eivät ole samalta planeetalta.

Kristiina Mäkelän mielestä kilpaurheilu ei voi olla täysin tasa-arvoista, vaan jakautuu aina voittajiin ja häviäjiin.

- Se näkyy myös lajien kesken. Jotkut lajit keräävät katsojia ja saavat medianäkyvyyttä, toiset jäävät pimentoon.

Viime vuosina naisyleisurheilijoiden kilpa-asut ovat pienentyneet kuin pyy maailmanlopun edellä. Myös Mäkelä on huomannut yleisurheilun ulkonäkökeskeisyyden ja seksistisyyden, mutta ei koe olevansa seksisymboli.

- Ulkonäöstä on ollut hyötyä urallani, mutta olisi tyhmää, jos minut tunnettaisiin kauniista kasvoista tai pyllykuvista Instassa. Haluaisin, että minut muistetaan urheilu-urasta tai siitä, että puhun asiaa, hän painottaa.

Eikä sinisillä silmillä ja kauniilla kasvoilla loikata ennätystuloksia. Siihen tarvitaan ihan muita ominaisuuksia sekä oikein mitoitettua treeniä. Tahtoa ja voiton nälkää.

Niitä Kristiina Mäkelältä löytyy. Kun vanhemmat veivät hänet kolmevuotiaana Vipusen Vipellys-urheilukisaan Orimattilassa, hän ei halunnut muuten apua, vaan seisoi lähtöviivalla ja sanoi ”minä itte”. Ja juosta vipelsi 40 metriä.

Kasvattiseuraansa Orimattilan Jymyä Mäkelä kiittelee siitä, että löysi voittamisen tahdon.

- Jos ei ollut samanikäistä kilpakumppania, minut laitettiin isompia vastaan. Se kasvatti sisua. □

2012

Muutti Helsinkiin, aloitti kotieläintieteen opinnot yliopistossa.

2016

Sijottui 12:nneksi Rion olympialaisissa.

2019

Hypäsi sisäratojen Suomen ennätyksen 14,38 Madridissa.

2019

Osallistuu yleisurheilun MM-kisoihin Dohassa syyskuussa.

Motiivini

MIKÄ SINUSTA TULEE ISONA?

Kunpa tietäisi! Henkilöstön kehittämiseen ja johtamiseen liittyvät tehtävät kiinnostavat, ja urheilu kansainvälisellä huipputasolla antaa eväitä siihen. Tärkeintä on, että saan tehdä jotain merkityksellistä.

JÄÄKÖ URHEILULTA AIKAA HARRASTUKSILLE?

Se on kekseliäisyydestä kiinni. Olen näpertelijä, tykkään askarrella ja laittaa kavereiden hiuksia. Lisäksi kuuntelen äänikirjoja.

ESIKUVASI URHEILUSSA JA ELÄMÄSSÄ?

Minulla ei ole varsinaisia esikuvia, mutta arvostan ihmisissä aitoutta, suoruutta ja rehellisyyttä.

Myös hyväsydämys ja päämäärätietoisuus ovat hienoja piirteitä.

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Vihdin kunnalliset JHL 300

Huvipuistorannekkeita jäsenhintaan. Linnanmäki rannekkeet 35 € 4 kpl jäsen ja PuuhaPark liput 15 € 5 kpl jäsen. Tilaa virkistystoimikunnalta arkisin klo 17–18 välillä numerosta 044 0273 007.

Espoo JHL 869

Syysretki jäsenille Wieniin 21.–24.11. Ilm. 27.–28.8. nettisivuillamme jhyhdistys.fi/tapahtumat-ja-va-paa-aika olevan ohjeistuksen mukaan.

Helsingin kunnalliset perhepäivähoitajat JHL 020

- Liikunta- ja hyvinvointipäivä 7.9. Eerikkilän urheiluopistolla. eerikkila.fi. Päivän aikana ulko- ja sisäliikuntaa sekä yhteistä tekemistä. Päivään sis. ohjatun ohjelman ja matkojen lisäksi aamukahvit, lounas ja lähtökahvit. Jäsenhintaa 40 €. Bussi Eerikkilän opistolle lähtee Mikonkadun turistipysäkillä klo 8 ja paluu Helsinkiin noin klo 18. Sit. ilm. 27.8 mennessä pelttari.eila@outlook.com tai txt 050 5226 730.

- Kylpylämatka Viroon Toila Spa Hotelliin 3.–7.11. Lähde rentoutumaan meren rannalla sijaitsevaan tasokkaaseen Toila Spa kylpylähotelliin. Matka sis. kuljetukset, majoituksen kahden hengen huoneissa täysihoidolla. Hintaan kuuluvaan hoitopakettiin kuuluu mm: lääkinällinen konsultaatio, 3 hoitoa päivässä, täysihoido. Kylpylämatkan hinta on 235 € yhd. jäsen. Jos haluat ottaa seuralaisen joka ei ole jäsen, hinta on 290 €/ 2 hh. Mahdollisuus myös yhden hengen huoneeseen hintaan 345 €. Tarjolla on nyt myös palavankiven elinvoimapaketti hinta 332 € /2 hh. Lähtö sunnuntaina 3.11. Eckerö Linella. Tallinnasta matka tilausbussilla Toilaan. Paluu torstaina 7.11. Toilasta lähtö bussilla klo 12 Tallinnaan. Iltapäivä vapaa-aikaa Tallinnassa - Eckerö Line lähtee Tallinnasta 18.30 saavumme Helsinkiin klo 21. Sit. ilm. ja

lisät. pelttari.eila@outlook.com tai txt 050 5226 730.

Helsingin Yliopistollisen Keskussairaalan Henkilökunta JHL 035

- Yhd. 035:n kehittämispäivä yhdistyksen toimistolla 14.9. klo 11–13. Ilmoittautuminen tarjoiluja varten 13.9. mennessä HYKShkn@outlook.com tai 050 3835 592.

- Valmisteleva syyskokous 23.10. klo 17 Paasitorni (HTY:n talo), Paasivuorenkatu 5 A. Kokouksessa asetetaan ehdokkaat kaudelle 2020–2021 yhd. puheenjohtaja, yhd. hallitus, HUS Yhteisjärjestön hallituksen ja edustajiston ehdokkaat, Helsingin Työväenyhdistyksen edustajistoon ehdokkaat sekä Helsingin Työväenyhdistyksen valtuustoehdokkaan asettaminen v. 2020–2022, Toiminnantarkastajat/ varatoiminnantarkastajat v. 2020. (esitellään toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2020). Kahvitarjoilu. Erityisruokavaliot ilm. 15.10. mennessä 050 3835 592.

- Sääntöm. syyskokoukseen 20.11. klo 17 alkaen. Kokouksessa käsitellään yhd. sääntöjen 12§ mukaiset asiat valitaan kaudelle 2020–2021 yhd. puheenjohtaja, yhd. hallitus, HUS Yhteisjärjestön hallitus/ edustajisto, Helsingin työväenyhdistyksen edustajisto sekä Helsingin työväenyhdistyksen valtuusto ehdokkaan valinta v. 2020–2022, toiminnantarkastajien/ varatoiminnantarkastajien nimeäminen v. 2020, vahvistetaan toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2020. Muut mahdollisesti JHL liiton esittämät asiat. Kahvitarjoilu. Erityisruokavaliot ennakoilmoittautumiset 12.11. mennessä 050 3835 592.

Helsingin varhaiskasvatus JHL 081

Jäsenkokous 23.9. JHL-talo, Sörnäisten rantatie 23, auditorio, Helsinki. Kahvitarjoilu ja hedelmiä alk. klo 17. Tilaisuudessa mukana varhaiskasvatuksen johtaja Satu Järvenkallas. Tule kerto-

maan varhaiskasvatuksen arjesta ja kuulemaan Helsingin varhaiskasvatuksen ajankohtaisista asioista. Varsinaisen jäsenkokouksen aloitamine klo 18. Ilm. tarjoilua varten 17.9. mennessä tarja.thaci@jhl81.fi tai iltaisin 045 3464 622. Tervetuloa joukolla mukaan vanhat ja uudet jäsenet. Huomasithan, että paikka on JHL-talo, ei yhdistyksen tilat.

VR automiehet JHL 1089

Kesäkauden päättäjaiset Mustiossa 28.9. klo 9.00 alkaen. Laitetaan paikkoja talvikuntoon ja jutellaan mukavia. Tarjoilu entiseen malliin.

Hallinnon, tietotyön ja tukipalvelujen ammattilaiset JHL 872

Sääntöm. syyskokous 9.11. Eckerö Linella (päiväristeily), Länsiterminaalit 2, Helsinki. Paikkoja varattu 80 (kokouksilasta johtuen). Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen mukaiset syyskokoukselle kuuluvat asiat, mm. vuoden 2020 talousarvio ja toimintasuunnitelma. Valitaan yhd. puheenjohtaja, hallituksen jäsenet sekä toiminnantarkastajat. Ilm. alkaa 9.9. ja päättyy 30.9. yhd. nettisivujen kautta os872.jhyhdistys.fi. Ilm. yhteydessä ilmoita mahdolliset ruoka-allergiat.

Oulu

Hintan tiemiehet JHL 455

Sääntöm. syyskokous klo 16 alkaen + teatteri-ilta. Sokeri Jussin kievari, Pikisaarentie 2, Oulu. Ilm. 6.9. mennessä Janne Saukonoja p. 040 5895 875.

Satakunta

Harjavallan kunnalliset JHL 272

Syyskokouksessa päätetyt "pizza-päivät" tulevat! Gala-Kebab Harjavallasta saat lipuketta (arvo 8 €) vastaan joko kebab-annoksen tai pizzan sekä juoman 7.–10.10. välisenä aikana. Lipukkeen voit noutaa teknisestä palveluksesta JHL:n plm:n huoneesta

seuraavina ajankohtina: ma 2.9. klo 11–17.30, ma 9.9. klo 11–15, ma 16.9. klo 11–17.30 ja ma 23.9. klo 11–15. Lipukkeen haun yhteydessä on oltava mukana JHL 272:n jäsenkortti (muovikortti tai mobiili). Huom! Lipuke noudettava henkilökohtaisesti. Tarkoitettu myös eläkeläisjäsenille!

Varsinais-Suomi

Raideammattilaisten V-S os. 201 JHL 1201

Jäsenkokous 14.9. Kustavissa. Kokouksessa käsiteltävänä asiana: Kustavin lomapaikan katselmuks. Ilm. viim. 5.9. Toni Lundahl puh/txt. 044 2047 766. Yhteiskuljetus lähtee Turun Rautatieasemalta klo 13 ja paluu Kustavista lähtee n. klo 20. Kustavissa myös sauna lämpimänä ja virvokkeita/purtavaa. Mukaan oma pyyhe ja iloinen ilme.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma

Mikäli haluat kokousilmoituksen lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan "Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen".

Motiivin verkko uudistui!

Motiivi-lehden verkkosivusto on nyt entistä helpokäyttöisempi ja monipuolisempi.

Helpokäyttöisempi, selkeämpi, syväliempi, tyylikkäämpi. Näillä johtotähdillä *motiivilehti.fi* on luonut nahkansa uudestaan.

Uudistunut motiivilehti.fi vie sinut yhteiskunnan kulisseihin ja työelämän taustoihin. Tutustut ilmiöiden taustalla vaikuttaviin voimiin ja ennen kaikkea ihmisiin. Sukellat eri alojen ammattilaisten arkeen, huoltomiehestä näyttelijään. Saat myös paljon hyödyllistä tietoa ja vinkkejä, palkkalainsäädännöstä taukojumpan saloihin.

Ja tietenkin pysyt kärryillä siitä, mitä liittosi tekee, jotta sinulla on huomennakin oikeudenmukainen

asema työelämässä ja sen ulkopuolella.

Kiinnostavat jutut löytyvät helpommin

Tuoreimmat sisällöt ovat esillä heti pääsivulla. Entistä selkeämpien hakutoimintojen avulla taas voit hakea luettavaksi juuri sinua kiinnostavaa sisältöä.

Aiheet-valikosta pääset seulomaan näkyville esimerkiksi tasa-arvoon, yhteiskuntaan tai vapaa-aikaan liittyvät jutut. Luetuimmat jutut ovat esillä selkeästi: näet yhdellä silmäyksellä, mikä muita motiivilehti.fi-sivuston lukijoita kiinnostaa juuri nyt.

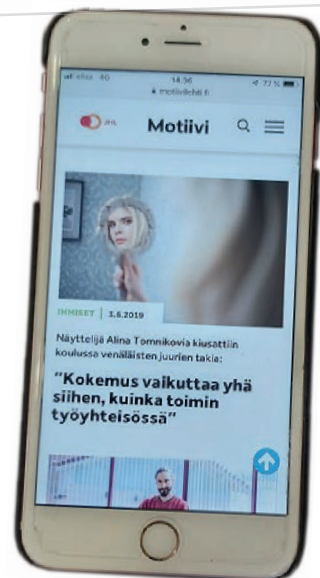
Haluatko levittää hyvän jutun muidenkin luettavaksi? Artikkelien

jakaminen sosiaalisessa mediassa onnistuu nyt vaikka kesken lukemisen.

Motiivilehti.fi on myös entistä mobiilystävällisempi. Selailu ja juttujen lukeminen onnistuvat sulavasti niin läppärillä tai pöytäkoneella kuin kännykällä.

Jatkamme verkkosivumme kehittämistä edelleen. Kerro mitä pidit! Palautetta voit lähettää osoitteessa motiivilehti.fi kohdassa Palaute tai sähköpostitse motiivi-lehti@jhl.fi.

Nähdään verkossa! ☐

MOTIIVIN UUDISTUNEET VERKKOSIVUT
OSOITTEESSA motiivilehti.fi.

Mitä hallitusohjelma tuo työntekijälle?

KESÄKUUSSA AIKAANSAATU hallitusohjelma sisältää monia työelämään, työntekijöiden asemaan sekä työllisyyteen liittyviä toimia. Sen kunnianhimoisimpiin tavoitteisiin kuuluu työllisyysasteen nostaminen nykyisestä 72,4 prosentista 75 prosenttiin vuoteen 2023 mennessä. Tavoitteen toteutuminen edellyttää, että osatyökykyisten, vaikeasti työllistyvien, nuorten, ikääntyvien ja maahanmuuttajataustaisten osallistumista työmarkkinoille lisätään. Monelle työttömänä tai työttömyysuhan alla olevalle merkittävä kirjaus on aktiivimallin leikkurin poisto. Motiivi tiivistä pakettiin hallitusohjelman olennaisimmat työelämäkirjaukset. □

TYÖLAINSAÄDÄNNÖN MUUTOKSET

Pätkätöissä ja nollasopimuksella työskentelevien asemaa parannetaan. Vuosilomalaki uudistetaan ja samalla selvitetään mahdollisuudet joustavoittaa lomien käyttöä työpaikan vaihtotilanteissa. Yhteistoimintalaki uudistetaan. Uudistuksen tavoitteena on lisätä henkilöstön tiedonsaantia sekä vaikutusmahdollisuuksia. Paikallista sopimista edistetään työ- ja virkaehtosopimusjärjestelmän avulla. Kilpailukieltosopimusten käyttöä rajataan nykyisestä.

TYÖLLISYYSOIMET JA TYÖTTÖMYYSTURVA

Aktiivimallin leikkurit ja velvoitteet puretaan, kun vastaavat tavoitteet toteuttava uudistus astuu voimaan. Lakiesitys on jo lausuntokierroksella ja sen arvioidaan toteutuvan vuoden vaihteessa. Kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Lisäksi valmistellaan työttömyysturvan ja työttömien palveluiden uudistus, jolla parannetaan työttömyyden alkuvaiheen toimia. Palkkatuen käyttöä yrityksissä lisätään ja käyttöön otetaan työllistämiseteli.

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO

Perusteettomien palkkaerojen ja palkkasyrjinnän poistamista edistetään lisäämällä palkka-avoimuutta lainsäädännöllisin keinoin. Perusteettomiin naisten ja miesten palkkaeroihin puututaan tiukemmin. Palkkatasa-arvoa edistetään jatkamalla samanpalkkaisuusohjelmaa. Raskaussyrjintää ehkäistään lainsäädännössä niin, että raskaus ja perhevapaan käyttö eivät enää saa vaikuttaa määräaikaisen työsuhteen jatkumiseen.

VARHAISKASVATUS JA LAPSIPERHEET

Päivähoitoon palautetaan subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus ja yli kolmevuotiaiden ryhmäkojoja pienennetään. Varhaiskasvatukseen laaditaan laatu-kriteerit. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten saatavuus turvataan koko maassa. Lisäksi toteutetaan perhevapauudistus, joka hallitusohjelman mukaan sisältää äideille ja isille yhtä paljon kiintiötyjä kuuksia. Perheiden valinnan ja joustojen mahdollisuuksia lisätään.

Ilkka Kaukoranta
Pääekonomisti
SAK

TÄRKEÄÄ ON, että työmarkkinoilla mennään työntekijöiden oikeuksia kaventavasta suuntauksesta kohti sopimista. Huolestuttavaa on, että tämä hallitusohjelma ei näytä vahvistavan julkista taloutta pitkällä aikavälillä, jolloin leikkausten uhka säilyy. Julkisen sektorin työntekijöiden kannalta olisi tärkeää, että julkinen talous saataisiin vahvalle pohjalle, jolloin painetta leikkauksiin ei enää olisi.

LUE KOKO HALLITUSOHJELMA

valtioneuvosto.fi/rinteen-hallitus/hallitusohjelma

Edustajiston kokous

JHL:N EDUSTAJISTON SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN SYYSKOKOUS JA KOULUTUS

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n edustajiston sääntömääräinen syyskokous ja koulutustilaisuus kutsutaan koolle 13.–14.11.2019.

Kokous alkaa keskiviikkona 13.11.2019 klo 10 Vantaalla Scandic Helsinki Aviacongressissa, Robert Huberin tie 4, 01510 Vantaa.

Syyskokouksessa asioina ovat sääntöjen 11 § 8. kohdan määrämät asiat.

Kokoukselle tarkoitettut, sääntöjen 11 § 3. kohdan mukaiset aloitteet on toimitettava hallitukselle 15.9.2019 mennessä. Aloiteoikeus edustajiston kokouksille on liiton hallituksen jäsenillä, jäsenyhdistyksillä, yhteisjärjestöillä ja edustajiston jäsenillä. Toivomme, että aloitteet lähetetään jokainen omana kirjeenään. Ne voi toimittaa sähköpostitse osoitteella kirjaamo@jhl.fi.

Päivi Niemi-Laine
puheenjohtaja

Håkan Ekström
toimialajohtaja

JHL:S REPRESENTANTSKAPS ORDINARIE HÖSTMÖTE OCH UTBILDING

Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf:s representantskap kallas till ordinarie höstmöte och utbildning den 13–14 november 2019.

Mötet, som börjar 13.11.2019 klockan 10, äger rum på Scandic Helsinki Aviacongress, Robert Huberin tie 4, 01510 Vanda.

Endast representantskapets och förbundsstyrelsens medlemmar samt vissa funktionärer som nämns i förbundets stadgar har rätt att delta i mötet, personer som företräder föreningarna inte har närvarorätt.

På mötet behandlas de ärenden som anges i 11 §, 8:e punkten i JHL:s stadgar.

De som i enlighet med 11 §, 3:e punkten i stadgarna vill lämna in motioner till mötet, bör sända in dem till förbundsstyrelsen senast den 15 september 2019. Förbundsstyrelsen, medlemsföreningarna, samorganisationerna och representantskapets ledamöter har rätt att lämna motioner till representantskapets möten. Varje motion ska skickas som ett separat brev. Motioner som sänds per e-post ska skickas till adressen: kirjaamo@jhl.fi.

Päivi Niemi-Laine
ordförande

Håkan Ekström
branschchef

MINÄ

”Minua ei robotti korvaa”

Porvoolaisen Susanna Nevalaisen mielestä siivoajan tärkein työväline ei ole moppi tai pölyhuiska, vaan yhteistyökyky. Yli 500 oppilaan Linnajoen yläasteella se onkin tarpeen.

teksti Ulla Puustinen kuva Sami Heiskanen

SUSANNA
NEVALAINEN
syntynyt 1979

KOTIPAIKKA
Porvoo

AMMATTI
fiivooja

PERHE
aviomies ja
kaksi lasta, koira
ja kaksi kissaa

HARRASTUKSET
virkkaaminen ja
-neulominen

9000

askelta
työpäivän
aikana

20

kertaa
ulkomailla

1

luottokortti

6

vuotta
pisin
työsuhde

5

sydän-
ystävää

2016

liittyi
JHL:ään

10

tekstaria
päivässä

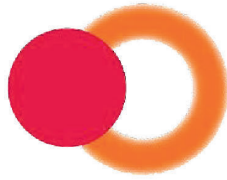
2

tapaturmaa
siivoustöissä

40

kengän
koko

– Kotona en ole
himosiivooja, vaan
laitan miehen ja
lapset töihin.

Muutos yrittäjien perheenjäsenten työttömyysturvaan

Lakimuutos parantaa heinäkuun alusta lähtien niiden yrittäjien perheenjäsenten asemaa, jotka työskentelevät perheensä yrityksessä, mutta eivät itse omista yrityksestä mitään. Perheenjäseneksi katsotaan sekä yrittäjän puoliso, että tämän kanssa samassa taloudessa asuva vanhempi tai lapsi.

Keitä muutos koskee?

Työttömyysturvalain muutos mahdollistaa jatkossa perheen omistamassa yrityksessä työskentelevän TyEL-vakuutetun perheenjäsenen vakuuttamaan itsensä palkansaajana työttömyysturvajärjestelmässä. Ehtona on, että hän ei itse omista yrityksestä osuuttakaan, eikä käytä yrityksessä määräysvaltaa. Muutos ei koske YEL-vakuutettuja perheenjäseniä, esimerkiksi perheen omistamassa toiminimessä työskenteleviä.

Miksi muutos on tehty?

Lakiuudistuksella ehkäistään vääran työttömyyskassan jäsenyys, joka on ilmennyt usein vasta siinä vaiheessa, kun henkilö on jäänyt työttömäksi.

Ennen lakimuutosta oli tavallista, että yrityksessä TyEL-vakuutettuna työskennelleet perheenjäsenet olivat mieltäneet itsensä palkansaajiksi ja myös vakuuttaneet itsensä palkansaajakassassa. Työttömyysturvan piirissä heidät katsottiin kuitenkin yrittäjiksi, jolloin he jäivät ansioturvan ulkopuolelle.

Työssäoloehto on pidempi

Yrittäjän perheenjäsenen tekemä työ edellyttää palkansaajia koskevia yleisiä vaatimuksia työajasta, palkasta ja vakuuttamisesta. Työssäoloehto on kuitenkin tavanomaista pidempi, eli työssäoloehdoton luettavia viikkoja tulee olla yhteensä 52 kalenteriviikkoa 28 kuukauden tarkastelujaksolla. Työssäoloehdon pitää täytyä palkansaajakassan jäsenenä yhdenjaksoisesti ajalla, jolloin henkilö ei ole omistanut osuutta yrityksessä.

Kahta erilaista palkansaajan työssäoloehto (26 viikkoa ja 52 viikkoa) ei voi yhdistellä, vaikka henkilö olisi tehnyt työtä sekä yrittäjän perheenjäsenenä että muussa työssä. Työttömäksi jäädes-

sään on kuitenkin mahdollisuus valita, kumman ehdon perusteella hakee päivärahaa, mikäli on täyttänyt molemmat työssäoloehdot.

Valitse oikea kassa

Yrittäjän perheenjäsenen työssäoloehto voi täytyä vain palkansaajakassan jäsenyysaikana, joten on tärkeää valita oikea kassa. Liity siis JHL:n työttömyyskassan jäseneksi tai siirrä nykyinen jäsenyytesi yrittäjäkassasta JHL:n työttömyyskassaan.

Kun liityt palkansaajakassaan kuukauden kuluessa erottuasi yrittäjäkassasta, säilyy yrittäjän jälkisuojaoikeus, jos olet yrittäjäkassan jäsenenä ollessasi täyttänyt yrittäjän työssäoloehdon.

Lakimuutosta sovelletaan 1.7.2019 alkaen tehtyyn työhön, joten uuden lain mukainen työssäoloehto voi täytyä aikaisintaan kesäkuun 2020 lopussa, mikäli henkilö on vakuuttanut itsensä palkansaajakassassa heti lain voimaantullessa.

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa **010 190 300** ja henkilökohtaisesti maanantai-perjantai klo 9-14. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatkohakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

Kyytiä päästöille!

Ilmasto lämpenee ja kello käy. Joensuulainen Kaisa Piironen tekee ympäristön eteen lähes kaiken, minkä tavallinen ihminen arjessaan voi. Kuinka pitkälle se riittää?

teksti Samuli Launonen kuvat Miska Korpelainen

Joensuulainen koulunkäynninohjaaja **Kaisa Piironen**, 40, elää ekologista, jopa askeettista elämää. Silti hän ehti 13. huhtikuuta mennessä käyttää niin paljon luonnonvaroja, että hänen loppuvuoden kulutuksensa kuormittaa maapalloa kestävämmäksi.

Kriittistä päivää kutsutaan ylikulutuspäiväksi. JHL:läisen Piironen ylikulutuspäivän on laskenut hänen elintapojensa perusteella Global Footprint Network -ajatushautomon elämäntapatesti. Kyse-lyn mukaan Piironen elämäntyyliä tarvittaisiin 3,6 maapalloa, jotta ilmasto ei lämpenisi liikaa.

- Herranjumala, nyt tuli yllätys! Odotin parempaa tulosta, Piironen sanoo ja näyttää järkyttäneeltä

Hän pudistelee päätään keittiössään Lehmossa, vajaan kymmenen kilometrin päässä Joensuun keskustasta.

Suomalainen kuluttaa liikaa

Piironen asuu 120 neliön puulämmitteisessä omakotitalossa puolisonsa ja kahden nuorimman lapsensa kanssa. Hän kierrättää säntillisesti kaikki jätteensä, myös muovin ja metallin. Hän pyörii töihin vähintään kerran viikossa talvipakkasella, pihistelee vedestä, syö pääasiassa lähiruokaa ja ainakin kerran viikossa kasvisaterian, ja pitää kotinsa kohtalaiseen viileänä. Lentokoneella Piironen ei matkusta.

Seuraavaksi mitataan Piironen hiilijalanjälki. Se kertoo, kuinka paljon hiilidioksidia (CO₂) ja muita haitallisia kaasuja ihminen päästää ympäristöön. CO₂-päästöt muodostavat noin 80 prosenttia kaasuista, jotka aiheuttavat maapallon lämpenemistä.

Kasvihuonekaasut jäävät lämmittämään ilmastoa sinne päästyään. Ilmastonmuutos siis jatkuu, vaikka kaikki ympäristöä kuormittava kuluttaminen loppuisi. Kyse on siitä, saadaanko lämpenemisen kasvu hillittyä.

Hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli IPCC julkaisi elokuussa tylyn tilaston: maapallon keskilämpötila on maa-alueilla jo lähes 1,5 astetta korkeampi kuin 1800-luvun lopulla. Pariisin ilmastosopimuksessa suurin osa maailman maista sitoutui asettamaan päämääräksi lämpenemisen pysäyttämisen puoleentoista asteeseen, kun nykyinen lämpeneminen on kiihtymässä vuosisadan loppuun mennessä kolmeen asteeseen.

Mallikelpoisestikin elävä suomalainen kuluttaa reippaasti yli maapallon sietokyvyn. Keski-vertosuomalaisen hiilijalanjälki on laskijasta riippuen 10 000-12 000 kg CO₂e eli hiilidioksidiekvivalenttia vuodessa. CO₂e huomioi hiilidioksidin lisäksi muutkin kasvihuonekaasut. Hiilijalanjälki pitäisi suitsia kahteen tonniin per ihminen, mikä on keski-vertointialaisen hiilijalanjälki. Suomessa tämän on laskettu täyttyvän pelkistä julkisista päästöistä, joihin yksilö ei voi välittömästi vaikuttaa. Koko maapallolla yhden ihmisen hiilijalanjälki on keskimäärin neljä tonnia vuodessa.

Jokaisen maapallon asukkaan pitäisi ensi vuosikymmenen loppuun mennessä pystyä laskemaan päästönsä puoleen. Vaikka kaikki suomalaiset yltäisivät siihen, kuluttaisimme yhä monta kertaa sen verran kuin ympäristö kestää.

Jokaisen maapallon asukkaan pitäisi ensi vuosikymmenen loppuun mennessä pystyä laskemaan päästönsä puoleen. Vaikka kaikki suomalaiset yltäisivät siihen, kuluttaisimme yhä monta kertaa sen verran kuin ympäristö kestää.

Kestävyys puntariin

Mittaamme Kaisa Piironen hiilijalanjäljen kahdella testillä, Sitran eli Suomen itsenäisyyden juhlarahaston elämäntapatestillä ja Suomen ympäristökeskuksen Ilmastodieetillä.

Testien pohjalta ei voi tehdä tieteellisesti päteviä päätelmiä, mutta niiden voi olettaa kertovan suunta-antavasti, kuinka kestävällä pohjalla Piironen kulutus lepää.

Keskitymme Piironen henkilökohtaisiin elintapoihin, joskin sähkönkulutuksessa ja jäte-päästöissä huomioidaan koko kotitalous.

- Uskoisin, että hiilijalanjälkeni on keskimääräistä matalampi, Piironen arvelee ennalta.

Vain yhdestä osa-alueesta hän uumoilee saavansa heikon tuloksen. Siitä ei onneksi tarvitse murehtia aluksi.

Asuminen on energiasyöppö

Asuminen on suomalaisten suurin yksittäinen energiasyöppö: siitä syntyy yli kolmannes kotitalouksien päästöistä.

Ekotietoinen yksityishenkilö satsaa energiatehokkaaseen kulutukseen, kuten ekosähköön. Piironen sähköstä 55 prosenttia tulee uusiutuvista

KAISA PIIRONEN pyörii töihin usein talvellakin. Hänellä on myös ekologinen harrastus: hän näyttää Lumikkia kesäteatterissa. Sara-tytär esittää Viisas-kääpiötä.

*– Voisin luopua autosta,
jos julkiset yhteydet
olisivat paremmat.*

JÄTTEEN hiilijalanjälki on Piiraisella mitätön: roskat päätyvät suureen lajitteluastiaan.

– Periaatteessa olisin valmis kasvissyöjäksi, mutta perhe ei taida olla.

lähteistä. Perhe kuluttaa vuodessa 14 500 kWh sähköä, selvästi alle nelihenken perheen keskitason.

Siitä on kiittäminen leivinuunია, jonka ansiosta asunto lämpiää lähinnä puulla.

- Talvisin meillä on patterit päällä vain yhdessä huoneessa, johon uunin lämpö ei riitä, Piironen kertoo.

- Eikä meillä ole kesällä ilmastointia. Se on ikkunat auki!

Suurin osa suomalaiskotien energiasta kuluu lämmitykseen. Sähköä palaa myös valaisemiseen, ruoan säilyttämiseen ja valmistamiseen sekä saunomiseen.

Piironen valaisimet on vaihdettu ekologisiin led-lamppuihin. Hänen autokorjaamo pyörittävä miehensä käy joka päivä saunassa. Kiuas on kuitenkin heti valmiiksi lämpiävä.

Pyykkiä lapsiperheessä toki syntyy. Sitra suosittelee viikon pesukertojen vähentämistä kolmanneksella, mutta Piironen pyykkää jo nyt vain silloin kun on oikeasti likaista.

Suomalaisten hiilijalanjälkeä nostaa tuntuvasti kesämökkeily. Piirioisilla on saareissa 70 neliön kesämökki, mutta sieltä ei löydy sähköä tai sisävessaa. Mökkeilyn pahimmat päästöt syntyvät auto- ja moottorivenematkasta saareen ja takaisin.

Piirioisella ei ole myöskään lemmikkejä. Niinpä Ilmastodieetti laskee hänen asumiselleen matalan hiilijalanjäljen: yksi tonni, kolmasosa keskiverto-suomalaisesta. Sähkö muodostaa siitä yli puolet.

- Se tulee saunasta, Piironen tietää heti.

Lämmityksen osuus asumisen päästöistä on vain 17 prosenttia. Lisäksi pieteetillä kierrättävän perheen jättepäästöt ovat käytännössä olemattomat, testin mukaan vain 30 kg CO₂e.

Tässä asiassa Suomi on mallimaa: olemme erinomaisia kierrättäjiä. Jätteen osuus hiilijalanjäljestä on meillä ja muissa Pohjoismaissa huomattavasti pienempi kuin muualla maailmassa.

Parempia yhteyksiä odotellessa

Suomalaisten hiilijalanjäljestä viidennes muodostuu liikkumisesta. Suosimme autoa yhä myös olosuhteissa, joissa emme välttämättä sitä tarvitsisi.

Piirioisten kotipihassa on kaksi autoa, jotka käyttävät biodieselillä. Kaisa Piironen olisi valmis luopumaan autosta, jos julkiset yhteydet olisivat paremmat. Lehmon ja Joensuun välillä kulkee vain yksi bussi tunnissa.

Piironen hurauttaa siis useimpina aamuina töihin autolla. Ajokilometrejä kertyy viikossa noin sata ja vuodessa 5 000. Kyydissä on yleensä myös tytär.

- Pojalla on mopo, ja kun veneenkin laskee mukaan, niin kokonaiskulutus menee ehkä vähän punaisen puolelle.

Myös lomaliikkumisesta syntyy Suomessa merkittäviä päästöjä - varsinkin lentämisestä. Toistaiseksi suomalaisten lentämisinto on kasvanut vuosi vuodelta. Piironen ei lennä lainkaan. Hän on käynyt vuoden aikana kerran junalla Helsingissä ja kerran laivalla Tallinnassa ystävänsä lahjoittamalla syntymäpäiväristeilyllä.

Maailman väestöstä 80 prosenttia on vasta aloittelemassa reittilentämistä. Aurinkovoima on todettu kehityskelpoiseksi lentokone-energiaksi, ja sen ansiosta ilmastomuutoksen tielle voi tulla merkittävä myönteinen käänne.

Ilmastodieetti huomioi kaiken liikennekulutuksen, veneen hevosvoimista lähtien. Auto syö Piironen liikennepäästöistä ylivoimaisen leijonanosan, 83 prosenttia. Yhteensä hiilijalanjälki on 700 CO₂e, mikä on alle kolmannes suomalaisen keskivertokulutuksesta (noin 2300 kg CO₂).

Uutta vain pakon edessä

Entä ihan tavallinen arjen kulutus - se lähes huomaamattomasti syntyvä hiilijalanjälki, joka muodostuu suklaapatukasta siellä, uudesta t-paidasta täällä ja muovipullosta tuolla?

Piironen hankkii uutta vain pakon edessä eikä tee juuri heräteostoksia. Hän ostaa suurimman osan vaatteistaan kirpputorilta. Isotkin hankinnat ovat harvinaista herkkua. Huonekaluista valtaosa on hankittu uusina, mutta esimerkiksi sohva vaihtuu vain noin kerran kymmenessä vuodessa. Piironen mukaan kodinkoneisiin menee keskimäärin vain 50 euroa kuussa.

- Pidän kodinkoneista hyvää huolta. Pyykkikone on 13 vuotta vanha!

Kodinelektroniikkaan hulahtaa vaivaiset parikymppiä kuussa. Piironen hankkii uuden kännykän vasta kun on aivan pakko. Perheenjäsenillä ei ole omia tietokoneita, vaan yhteinen läppäri.

Suomalainen kuluttaa vaatteisiin keskimäärin 53 euroa kuussa, Piironen parikymppiä. Uudet kengät hän ostaa, kun vanhat menevät rikki.

Tavaroiden ja palveluiden hiilijalanjäljeksi muodostuu Ilmastodieetin mukaan 700 kg CO₂e, josta kolmasosa elektroniikasta. Kokonaisluku on alle kolmasosa suomalaisen keskipäästöistä (2600 kg CO₂e).

Kasvissyönti tekisi ihmeitä

- Nyt tulee se pahin! Piironen huokaa.

On aika mitata ruoan hiilijalanjälki. Piironen toteaa heti, että tiedossa lienee niukemmin hyvispisteitä kuin muissa osioissa. Hän on näet sekasyöjä.

Jos kaikki olisivat vegaaneja, maailman ruokapäästöt vähenisivät jopa 70 prosentilla. Lihan ohella etenkin juuston hiilijalanjälki on merkittävä.

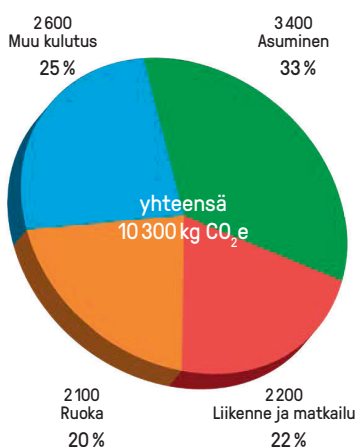
Juusto on Piironen kevyt kompastuskivi: sitä menee päivittäin, arviolta 0,3 kiloa viikossa. Muita maitotuotteita ei juuri kulu - suomalaiset käyttävät maitotuotteita yli kolme kiloa viikossa per henkilö, Piironen noin 0,2 kiloa viikossa.

Tälläkin saralla Piironen tekee parhaansa - joka viikko on vähintään yksi kasviruokapäivä. Maito korvataan perheessä usein kasvimaidolla. Ruoasta noin puolet on lähiruokaa.

- Sen nykyaika on tehnyt, että yritän vaikuttaa ruoan kuljetuskustannuksiin.

Testi kysyy myös, onko kulutettu ruoka pakkaamatonta. Se ei ole Piirioisellekaan helppo tavoite yhteiskunnassa, jossa kaupan hyllyt notkuvat yksittäispakattua ruokaa.

KESKIVERTOSUOMALAISEN HIILIJALANJÄLKI (KG CO₂E)

Lähde: Sitra

PESUKONE käy neljän hengen huushollissa väkisinkin usein. Sama kone on palvellut toista-kymmentä vuotta.

Piironen suurin päästöerä on liha ja kala, 39 prosenttia. Kasvikunnan tuotteet tulevat heti perässä 37 prosentilla. Hän nyökyttelee: tässä olisi skarpattavaa.

- En tiedä, olenko valmis kasvissyöjäksi. Periaatteessa kyllä, mutta kukaan muu perheessä ei taida olla, hän tuumii ja naurahtaa.

Kokonaistulos on kuitenkin rohkaisevampi kuin Piironen pelkäsi. Hänen ruokahiilijalanjälkensä on tonni vuodessa, noin puolet keskivertosuomalaisesta.

Säästeliäs pesänrakentaja

Alun järkytys hälvenee, kun Piironen saa kuulla, että Sitran testin mukaan hänen hiilijalanjälkensä on 5000 kg CO₂e vuodessa.

Se on alle puolet suomalaisten keskiarvosta ja myös vähemmän kuin testiin vastanneiden keskiarvo, 7200 kg CO₂e. Testi luonnehtii Piirista säästeliääksi pesänrakentajaksi, joka saattaa kuitenkin tukeutua liikaa eläinkunnasta saataviin tuotteisiin.

Ilmastodieetti laskee Piironelle vielä armeliaamman hiilijalanjäljen: 3400 kg CO₂e. Jos se puolittuisi, oltaisiin jo kohtuullisen lähellä globaalisti kestävää kulutusta.

Kumpikin testi tosin mittaa vain yksilön välittömän hiilijalanjäljen eikä huomioi hänen osuuttaan yhteisistä päästöistä. Vaikka suomalainen muuttaisi metsään ja eläisi marjoilla, hän kuluttaisi liikaa pelkäs-

tään siksi, että asuu Suomessa. Jokainen meistä osallistuu esimerkiksi autoteiden, julkisen terveydenhuollon ja koulutuksen päästöihin.

Suomen kasvihuonepäästöistä noin 70 prosenttia syntyy kotitalouksissa, joten arjen valintojen vaikutukset ovat mittavat, jos niitä toteuttaa tarpeeksi moni. Yksilön liikkumatila on silti ahdas. Se johtuu poliittisista päätöksistä ja yrityksistä.

Kotitaloudet kuluttavat sitä, mitä on saatavilla kustannustehokkaasti. Yritykset taas toimivat päättäjien asettamissa rajoissa. Yritykset ja yhteisöt ovat heräilleet ilmastotalkoisiin yksi kerrallaan, hampurilaisketjuista seurakuntiin. Silti niistä suuri osa pakkaa ruokaa ja tavaraa muoviin, turvautuu halpoihin ja saatuttaviin tuotantomuotoihin ja mainostaa itseään ympäristövastuullisiksi, vaikka se ei olisi totta.

Maailman luonnonsäätiö WWF:n mukaan Suomessa pitäisi vuoteen 2035 mennessä päästä eroon fossiilisista polttoaineista, tehdä moninkertaisia sat-sauksia julkiseen liikenteeseen ja vähentää metsien hakkuita. Suuret kaupungit ovat sitoutuneet hiili-neutraaliuden tavoittelemiseen. Joensuu haluaa on olla hiilineutraali vuonna 2025. Tavoite on maan kunnianhimoisin - esimerkiksi Helsingillä tähtäin on vuodessa 2035, Tampereella 2030 ja Lappeenrannalla 2050. Joensuu on muun muassa panostanut pyöreäilyalueisiin ja kierrättämiseen.

Kaisa Piironen on töissä kaupungilla ja ilmasto-ajattelu näkyy hänen työpaikallaan.

Asumisesta syntyy yli kolmannes kotitalouksien päästöistä.

PIIROISET ovat asuneet Lehmassa koko yhteisen elämänsä. Vasemmalta oikealle Kaisa, 40, Pauli, 43, Salla, 19, ja Sara, 15.

- Kasvisruokaa on tarjolla päivittäin ja roskat kierrätetään, muovia lukuun ottamatta.

Joensuuta hän kiittelee vihreäksi kaupungiksi. Työtä kuitenkin on: keskusta-alueen ulkopuolelle ei julkisilla pääse järin notkeasti.

Nuoret tiedostavat

Kaisa Piironen vanhin lapsi asuu jo omillaan ja on kasvissyöjä. Piironen toteaa, että nuorilla niin kotona kuin koulussa on monin tavoin tiedostavampi asenne kuin aikuisilla.

- Lapset muistuttavat kaupassa, että saatavilla on bambuhammasharjoja, joten turha ostaa muovista, Piironen kehuu.

Nuorissa kytee maailmanlaajuinen ilmastokapina, jonka keulakuvaksi on noussut 16-vuotias ruotsalainen **Greta Thunberg**. Hänen mukaansa kansalaisten on otettava ilmastopäätökset omiin käsiinsä sen sijaan, että odottaisivat ratkaisuja tehotomilta valtarakenteilta.

Kun tarpeeksi moni tekee valistuneita valintoja, myös yritykset ja päättäjät joutuvat kääntämään kursiaan. Piironen on vakuuttunut, että tavallisen ihmisen valinnoilla on todellista voimaa.

- Ilman muuta. Ei kaikesta muuten jaksaisi nipistää. □

SITRAN ELÄMÄNTAPATESTIN voi tehdä osoitteessa elamantapatesti.sitra.fi ja Ilmastodieetti-testin osoitteessa ilmastodieetti.ymparisto.fi.

Ilmastopakolaiset tulevat

Maailmassa on kaksi miljardia ylipainoista ja noin 800 miljoonaa nälkähädästä kärsivää ihmistä. Ilmastonmuutoksen seuraukset iskevät pahimmin jälkimmäiseen, valmiiksi hädänalaiseen ryhmään. Näin karua kieltä ihmis-kunnan jakautumisesta kertovat Hallitustenvälisen ilmastomuutospaneeli IPCC:n uusimmat tiedot.

Länsimaat ovat suurelta osin vastuussa ilmaston lämpenemisestä, mutta ilmiön dramaattisin tuhovoima osuu lännen ulkopuolelle. Euroopassa ekokatastrofi saattaa näkyä ennen muuta väestön rakenteessa. Osa maapallosta on muuttumassa asuinkeuhkaksi, mikä johtaa ilmastopakolaisuuteen. Joidenkin arvioiden mukaan maailmassa on vuoteen 2050 mennessä jopa miljardi ilmastopakolaista. Merkittävä osa heistä suuntaa Eurooppaan – myös Suomeen.

Euroopan ammattiliitot keskustelivat ekokatastrofin vaikutuksista työelämään kesäkuussa Fighting for Future (Taistelu tulevaisuuden puolesta) -konferenssissa Dublinissa. Moni totesi, että työelämän on jo nyt viritettävä itsensä entistä avoimemmaksi monikulttuurisuudelle. Samalla myös ammattiliittojen tulee avata ovensa laajemmin, jotta kaikille taattaisiin hyvä elämä, ihmisoikeudet ja tasa-arvo.

Kun ilma on niin kuuma että se polttaa elävältä, puhdasta juomavettä ei saa tai tulva pilaa asuin ympäristön, ihminen tekee kaikkensa päästäkseen muualle, muistutti espanjalaisen FSC-ammattiliiton kansainvälisten asioiden päällikkö **Fatima Aguado**. Hänen mukaansa rajamuurien rakentaminen ei ole kenenkään etu.

- Meidän on pidettävä mielessä, että vaikka Eurooppaan tulisi ilmastopakolaisten massa-aalto, se on pisara meressä verrattuna täällä valmiiksi asuvien ihmisten määrään, hän sanoi.

Sinä olet siellä.

AIKAKAUSMEDIA

Aikakausmedioihin uppoudutaan. Ne kuljettavat lukijan toiseen maailmaan. Niitä luetaan keskittyneesti ja usein. Myös mainoksia. Lisätietoja aikkarimainonnasta: aikakausmedia.fi/sinaoletsiella

Motiv

HUR BLEV DU BARNSKÖTARE?

När jag blev datanom 2014 sade min instruktör att det behövdes en assistent på Topeliuskolan. Ett år senare fick jag jobb på ett dagis i Drumsö och följande år började jag på Daghemmet Malmgård.

VAD ÄR DET BÄSTA MED DITT JOBB?

Jag älskar att jobba med barn. Det är min grej. Hela huset – barnen och föräldrarna – är som en familj och man har mycket ansvar.

HUR BLEV DU MEDLEM I JHL?

Jag blev medlem när jag jobbade på Topeliuskolan. Då sade mina kolleger att man ska vara medlem.

Återföds i kampen

text Hellevi Raita foto Sami Heiskanen

JAG KOLLADE PÅ mixed martial arts-matcher (MMA) på internet för femton år sedan och blev intresserad. Jag började utöva kampsporten MMA 2007 och tävlade, tills jag mådde jättedåligt under en match. Det visade sig att jag hade cancer och det blev ett långt avbrott i idrottandet.

Min storebror tränar brasiliansk jiu-jitsu, och han bad mig komma med och träna sommaren 2012. Det var tungt i början. Sakta men säkert fick jag upp konditionen igen.

Nu har jag fastnat i brasiliansk jiu-jitsu. Jag kan inte låta bli att träna. Om jag är borta en månad blir jag helt galen. På träningen får jag utlopp för min energi. Efteråt är jag jätteavslappnad – jag är en ny människa igen. När jag går till jobbet nästa dag är jag så lugn.

Innan min son föddes tränade jag nästan varje dag. Sedan blev det paus. Nu försöker jag träna tre gånger i veckan. Jag vill ta pojken med till familjejiu-jitsu när han blir lite äldre.

BRASILIANSK JIUJITSU är en kampsport där man försöker få ner sin motståndare på marken, kontrollera hen på marken och med hjälp av ledlås och strypningar tvinga hen att ge upp. Grenen skiljer sig från andra kampsporter på det sättet att man inte får slå eller sparka. Det är mycket försvar och teknik, och grenen utvecklas hela tiden. Det är helt annorlunda än judo eller wrestling.

Alla som utövar brasiliansk jiu-jitsu har olika tekniker. En del tycker om att bara öva teknik och snurra runt, och en del tycker om att göra samma saker hela tiden, men jag vill lära mig nya tekniker och utveckla mig.

Här på gymmet träffar man mycket människor och får många vänner. Alla som tränar här är som en familj. Vi är vänner och umgås också utanför gymmet.

Nästan vem som helst kan träna brasiliansk jiu-jitsu. Det är många kvinnor som tränar här. Vi har några teckenspråkiga utövare – de tar med sig sin tolk. De som är rullstolsburna jobbar med armarna, det är ingen begränsning. □

SAEID NURI
Född 1983.

HEMORT
Vanda.

UTBILDNING
Datanom.

JOB
Barnskötare på
Daghemmet Malm-
gård i Helsingfors.

FAMILJ
Hustru och en son.

HOBBYER
Vinterbad, jogga,
cykla, rasta hunden.

Kivikovaa asiaa

JHL:n Varsinais-Suomen koulunkäynninohjaajien verkosto toimii esimerkiksi koulukiusaamisen kitkemiseksi. Verkosto järjesti neljättä vuotta peräkkäin tempauksen, joka tuo huipputärkeän asian esille näkyvällä tavalla.

Ennen koulujen alkua Salon iltatorilla järjestetty tapahtuma keräsi runsaasti lapsia ja aikuisia maalaamaan värikkäitä kiviä, jotka kannustavat toisten huomioon ottamiseen.

Lisäksi oli mahdollista tehdä ystäväranneke omalle läheiselle ihmiselle.

Koulukiusaaminen, sen seuraukset ja keinot puuttua siihen herättivät ohessa vilkasta keskustelua.

Viisain sanoin ja lämpöisin ajatuksin koristeltuja kiviä on kulkeutunut ympäri Suomea. Jossain päin saattaa silmiisi osua vaikkapa kadulle tai sillankaiteelle jätetty kivi, joka toivottavasti tuo hymyn huulillesi.

Voit poimia kiven taskuun tai siirtää sen toisaalle ilahduttamaan myös jonkun muun päivää!

Ketään ei saa jättää yksin!
#stopkoulukiusaamiselle

48 MOTIIVI

Alan Menken - Glenn Slater - Cheri ja Bill Steinkellner

NUNNIA JA KONNIA

Taivaallisen hauska musikaali

ENSI-ILTA 4.9.2019

Tommi Kinnunen

NELJÄNTIENRISTEYS

Jokainen sukupolvi on uusi alku

ENSI-ILTA 9.10.2019

Mauri Kunnas

AARRESAARI

HuRRRija merirosvoiseikkailu

ENSI-ILTA 31.8.2019

Lippumyymälä 0600 30 5757 (1,53€/min+pvm)

Ryhmämyynti (03) 752 6000

Väliaikatarjoilut (03) 7826 474

www.lahdenkaupunginteatteri.fi - www.lippu.fi

LAHDEN
KAUPUNGINTEATTERI

Lapsen pitää saada olla lapsi

LAPSITYÖNTEKIJÖITÄ on maailmassa yli 150 miljoonaa. Lähes puolet heistä paiskii raskasta ja terveydelle vaarallista työtä. Jopa puolet työtä tekevästä lapsista on 5-11-vuotiaita ja vajaa kolmannes 12-14-vuotiaita. Yleisintä lapsityön käyttö on Afrikassa.

Lapsityön poistaminen maailmasta on ollut tänä vuonna 100 vuotta täyttävän kansainvälisen työjärjestön ILO:n päämäärä sen perustamisesta lähtien. Elämiseen riittävä palkka on ILO:n periaatteiden mukaan ihmisoikeus. Lapsella puolestaan on YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan oikeus koulutukseen, terveyteen ja turvaan.

Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASKin näkemyksen mukaan ainoa kestävä tapa päästä eroon lapsityöstä on maksaa aikuisille sellaista palkkaa, että se riittää perheen tarpeisiin. Tällöin lapsilla on mahdollisuus keskittyä koulunkäyntiin työnteon sijaan.

SASK tukee lapsityön kitkemistä maailmasta pyrkimällä vaikuttamaan nimenomaan kehitysmaissa aikuisten työehtoihin ja palkkukseen.

SASKin tuella on saavutettu muun muassa Mosambikin kotiapulaisille oikeus sosiaaliturvaan, Nepalissa reilu korotus minimipalkkoihin ja Filippiineillä julkisen alan työn-

tekijöille oikeus neuvotella työehdoistaan ensimmäisenä maana Aasiassa.

SASK ja JHL ovat olleet Suomessa mukana Ykkösketjuun-kampanjassa ottamassa merkittäviä askelia kohti lapsityön poistamista.

Kampanjoinnin ansiosta hallitusohjelma sisältää tavoitteen säätää Suomeen yritysvastuulaki, joka velvoittaisi yritykset selvittämään toimintansa ihmisoikeusvaikutukset. Yritysten olisi myös pakko varmistaa, ettei tuotantoketjun missään vaiheessa käytetä lapsityövoimaa.

Ykkösketjuun-kampanjassa on mukana yli 70 yritystä, kansalaisjärjestöä ja ammattiliittoa. Kampanjaa koordinoi yritysvastuujärjestö Finnwatch.

KYSY IHMEESSÄ

Pääsenkö opintovapaalle?

HALUAISIN OPISKELLA uuteen ammattiin, mutta työnantajani ei halua myöntää minulle opintovapaata. En haluaisi irtisanoutua, koska työllistymisestä ei ole takeita jatkossa. Voiko työnantaja evätä opintoaaveeni?

VASTAUS: Oikeus opintovapaaseen perustuu opintolakiin. Lakia sovelletaan niin työ- kuin virkasuhteessa.

Opintovapaalla henkilö on vapautettu työstään opiskelua varten mutta palvelussuhde jatkuu vapaan ajan. Opintovapaan ajalta ei makseta palkkaa.

Jos työsuhteesi nykyiseen työnantajaan on kestänyt yhdessä tai useammassa jaksossa vähintään vuoden, sinulla on oikeus saada opintovapaata enintään kaksi vuotta viiden vuoden aikana. Jos taas palvelussuhteesi on kestänyt vähintään kolme kuukautta, sinulla on oikeus enintään viiden päivän opintovapaaseen.

Työnantajasi ei voi kieltäytyä myöntämästä opintovapaata. Se voi kuitenkin siirtää opintovapaan alkamisajankohtaa enintään kuudella kuukaudella, jos vapaan myöntäminen tuottaisi tuntuvaa haittaa toiminnalle.

Muista, että yli viisi työpäivää kestävä opintovapaata on haettava kirjallisesti työnantajalta vähintään 45 päivää ennen opintojen alkua.

Työntekijä voi valita vapaasti mitä opiskelee, eikä opintojen tarvitse liittyä työnantajan toimintaan. Voit saada opintojen ajalta aikuiskoulutustukea, mikäli täytät sen myöntämiskriteerit. Lue aikuisopiskelijan etuuksista: tyollisyysrahasto.fi.

Neuvottele työnantajan kanssa opinointasi ja laita hakemus rohkeasti sisään!

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi.

Pysy kuulolla: #tähtiammatilaiset

Pian nyt stipendianomus vetämään!

Kansan Sivistysrahaston (KSR) ensi vuoden apurahojen hakuaika yhteiskunnallisesti painottunutta tutkimusta, taidetta, opiskelua ja kansainvälistä solidaarisuutta edistävää tiedotus- ja valistustyötä varten päättyy 31.8. Lue tarkemmin: sivistysrahasto.fi

Ole ylpeä, kerro se ja innosta muita

Tekoja tiskiin -kampanja nostaa kuntatyötä näkyvästi esille. Kampanja alkaa elokuun puolivälissä, ja parhaat kehittämisteot ja kehittäjät palkitaan. Palkintoja jaetaan aktiivisille kunnille ja kehittäjille toimialoitain ja teemoittain. kunteko.fi

Työhyvinvointiviikonloppu

Lähde oppimaan uusia näkökulmia ja menetelmiä työyhteisön hyvinvoinnin ja oman jaksamisen vahvistamiseksi kiireenkin keskellä. TSL:n Työhyvinvointipäivät Kiljavan opistolla 21.-22.9.2019. Viimeinen ilmoittautumispäivä on 2.9. tsl.fi/koulutus/tyopajapaivat/tyohyvinvointipaivat

Orosmoln hänger över fina löften

Regeringsprogrammet lovar många förbättringar för arbetstagarna. Men de offentliga finanserna stärks inte, och det kan betyda nedskärningar i framtiden.

text Hellevi Raita foto Ulla Puustinen

Papporna ska få mer föräldraledighet, alla barn ska få lika rätt till dagvård och korttidsanställda ska få olika förbättringar. Bland annat det lovar den nya regeringens program. Vi har bett FFC:s chefsökonom **Ilkka Kaukoranta** och direktören för Löntagarnas forskningsinstitut **Elina Pylkkänen** se på regeringsprogrammet ur JHL-medlemmars synvinkel.

Det viktigaste är att trenden på arbetsmarknaden går mot överenskommelser och förstärkta spelregler i arbetslivet istället för en trend av försämrade rättigheter för arbetstagare och ökad osäkerhet, säger Ilkka Kaukoranta.

- För arbetslösa och arbetstagare som hotas av arbetslöshet är det en stor grej att aktiveringsmodellen slopas och för barnfamiljer är det viktigt att alla barns lika rätt till dagvård återinförs. Förbättringarna för korttidsanställda är säkert viktiga för en del JHL-medlemmar, säger Kaukoranta.

Nedskärningshotet kvarstår

Däremot är Kaukoranta oroad för att regeringsprogrammet inte verkar stärka statens och kommunernas ekonomi på lång sikt. Det är snarare tvärtom då man säljer statlig egendom för att finansiera löpande kostnader, säger han. Det innebär att hållbarhetsgapet, som fått de två tidigare regeringarna att genomföra stora nedskärningar, kvarstår. Om de offentliga finanserna inte stärks under de goda åren leder det till nedskärningar när det blir lågkonjunktur.

- Det här regeringsprogrammet innehåller inte sådana nedskärningar, men hotet av dem finns kvar och förstärks. Finland har en lång historia av nedskärningar under lågkonjunkturer och det har lett till att arbetslösheten förvärrats.

Kaukoranta säger att det naturligaste hade varit att stärka de offentliga finanserna genom skattehöjningar.

Den största diskussionen om regeringsprogrammet har gällt sysselsättningsmålet och metoderna för att öka sysselsättningen, eftersom de utökade utgifterna ska finansieras genom den

stärkta sysselsättningen. Kaukoranta tror att sysselsättningsmålet kommer att vara föremål för tvister genom hela regeringsperioden. Målet att sysselsättningen ska stiga till 75 procent 2023 är mycket ambitiöst. Det innebär att 60 000 fler ska jobba jämfört med läget i våras. Det är möjligt, men osannolikt att det nås, eftersom den internationella konjunkturen verkar försvagas, säger han.

”TE-byråerna behöver mer pengar”

Regeringen vill öka sysselsättningen bland annat genom att se till att fler äldre, unga, personer med enbart grundskolebetyg, partiellt arbetsföra, personer med funktionsnedsättningar och invandrare ska få jobb. För att uppnå det ska regeringen förbättra sysselsättningstjänsterna, reformera arbetslöshetsskyddet och öka lönesubventionerna till företag och organisationer. Dessutom vill regeringen ha mera arbetsrelaterad invandring, bättre integration och bättre möjligheter till utbildning under arbetskarriären.

De sysselsättningsåtgärder som finns upptagna i regeringsprogrammet räcker inte för att nå sysselsättningsmålet, säger Kaukoranta. Å andra sidan har regeringen kommit överens om att söka fler sysselsättningsåtgärder.

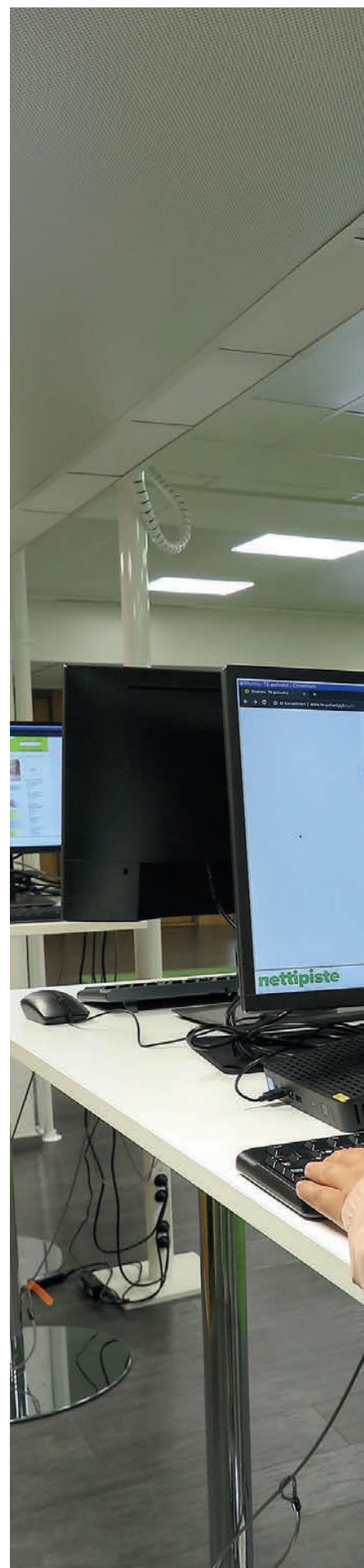
Den viktigaste sysselsättningsåtgärden är att förbättra sysselsättningstjänsterna och ge dem mer resurser. Bland annat ska arbets- och näringsbyråerna få ett bestående årligt tillägsanslag på 9 miljoner euro för intervjuer med arbetslösa och för ungdomsgarantin.

Men tilläggsatsningen på sysselsättningstjänsterna är alldeles för liten i förhållande till behovet, säger Kaukoranta. Enligt FFC borde tilläggsatsningen på sysselsättningen gå i hundramiljonersklassen.

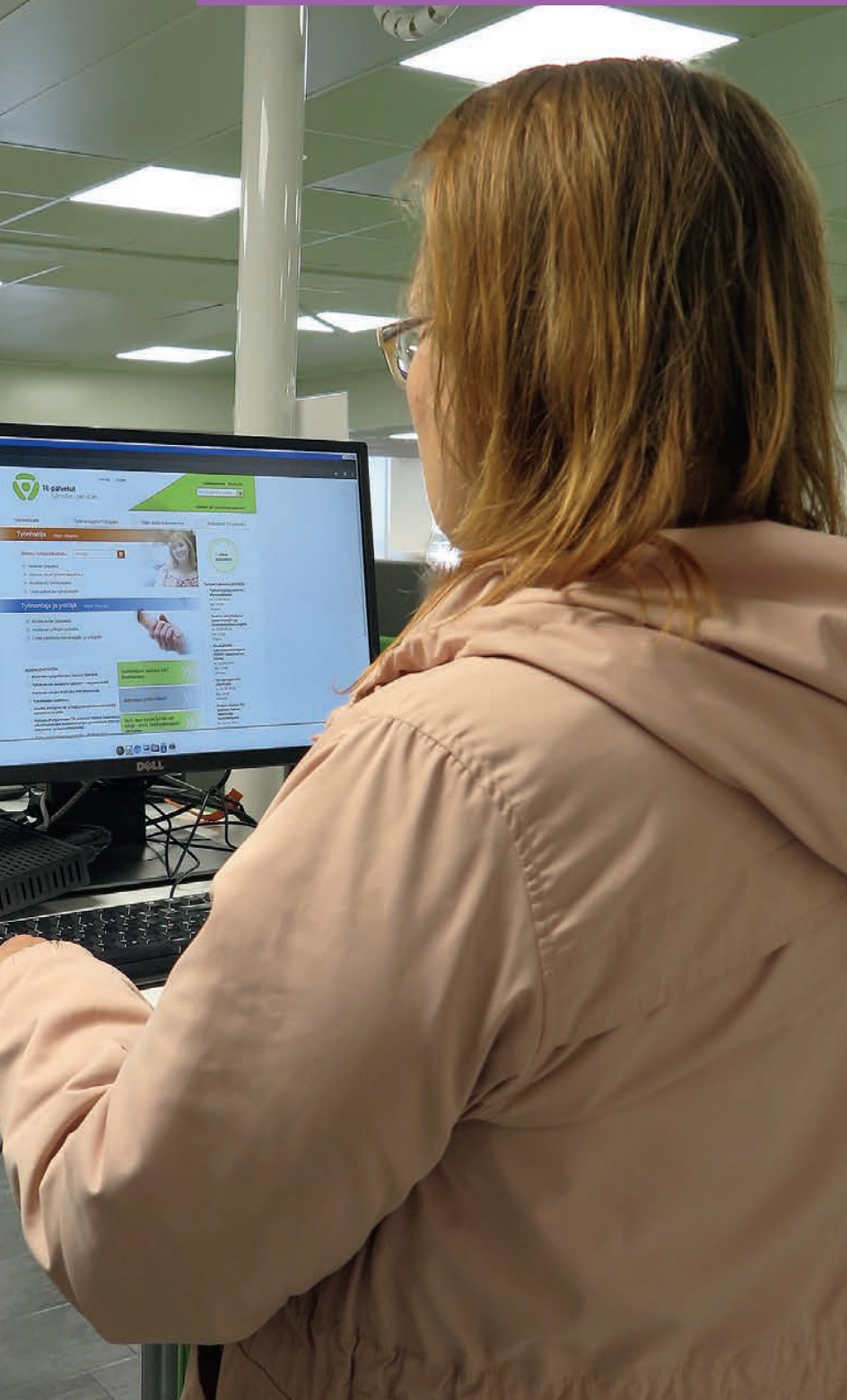
- Det är en sak man kan åtgärda i budgetförhandlingarna och FFC kommer att hålla ärendet på agendan.

”Vårdreformen lättar för kommunerna”

Elina Pylkkänen på Löntagarnas forskningsinstitut säger att den ekonomiska konjunkturen

– *Tilläggsatsningen på sysselsättningstjänsterna är helt för liten i förhållande till behovet.*

påverkas mera av världsmarknaden än av regeringens politik. Hon tycker att det är bra att regeringen satsar på sysselsättningsåtgärder i det här konjunkturläget - även om sysselsättningsmålet på 75 procent kanske inte nås - och att man fäster uppmärksamhet vid att upprätthålla en god sysselsättning i hela landet.

- Det är en investering i det humana kapitalet att återinföra alla barns lika rätt till dagvård. Det garanterar tillgången till arbetskraft. Och det att man vill att personalen inom den offentliga sektorn ska orka i arbetet och vara motiverade.

I år för många kommuner samarbetsförhandlingar, som också lett till uppsägningar. En lättnad för kommunerna är att den tillfälliga nedskärningen i statsandelarna, som gjordes i samband med konkurrenskraftsavtalet, upphör vid årsskiftet. Pylkkänen tror att nedskärningen i semesterlönen också kommer att slopas och att det kan göra kommunala jobb litet mer lockande. Det andra som underlättar för kommunerna i regeringsprogrammet är vårdreformen, säger hon.

- Det är en stor lättnad för kommunerna att bli av med social- och hälsovårdssektorn i och med reformen. Urbaniseringen och åldrandet kommer att fortsätta, och dessutom sjunker nativiteten. När det här konkretiseras och realiserats som fakta ökar beredskapen att genomföra reformen. □

UR REGERINGS- PROGRAMMET

ARBETSVILLKOR

Semesterlagen reformeras och möjligheten att överföra semester vid jobbyte utreds. Etablering av arbetstiden för anställda med nollavtal ska fastställas i lag. Lokala avtal främjas via kollektivavtalssystemet. Personalens ställning stärks vid både samarbetsförfaranden och företagets beslutsfattande. Användningen av konkurrensförbudsavtal begränsas.

JÄMSTÄLLDHET

Lönediskriminering ska minskas genom ökad öppenheten kring löner och strängare sanktioner. Lagen preciseras så att graviditet och familjeledigheter inte får inverka på om en visstidsanställning förlängs. En familjeledighetsreform ska ge mammor och pappor lika många egna månader.

DAGVÅRD

Alla barn får lika rätt till småbarnspedagogik och gruppstorleken för barn över 3 år minskas. Tillgången till yrkesutbildad dagispersonal ska tryggas i hela landet. Kvalitetskriterier för småbarnspedagogiken utarbetas.

Terveydenhuolto – mainettaan huonompi vai parempi?

Heinäkuun lopussa sain oudon puhelinsoiton. Yhdysvaltaisen tv-kanava CNN:n toimittaja halusi haastattelun Suomen terveydenhuollosta. Haastattelu tehtiin kesämökkilläni. Yritin helteen keskellä selittää toimittajalle työterveys- huollon luomaa eriarvoisuutta ja sote-uudistuksen epäonnisia kiemuroita. Tehtävä ei ollut helppo, sillä puutteistaan huolimatta suomalainen terveydenhuolto on eri planeetalta kuin kallis, tehoton ja räikeän eriarvoistava yhdysvaltalainen terveydenhuolto.

Haastattelun lopuksi toimittaja varoitti hienotunteisesti, että juttu on yksinkertaistava, koska se on tarkoitettu yhdysvaltalaiselle tv-yleisölle. Elokuun alussa lähetetyn jutun pointtina oli, ettei Suomi olekaan sellainen mallimaa, jollaiseksi demokraattien Bernie Sanders on sen esitellyt.

Jutun jälkeen asiantuntijoiden kesken heräsi keskustelua siitä, kuinka hyvätasoista suomalainen terveydenhuolto todellisuudessa on. Joitain tuntui ärsyttävän se, ettei Suomi kelpaisikaan malliksi Yhdysvalloille.

Twitter-keskustelussa viitattiin erilaisiin vertailuihin Suomen erinomaisuuden puolesta ja sitä vastaan. Kansanvälisten vertailujen avulla on kuitenkin vaikea löytää yksiselitteisiä totuuksia. Pulma on muun muassa, miten painottaa kunkin maan vahvuuksia ja heikkouksia. Suomen vahvuuksia ovat hoitotulokset suhteessa panostuksiin ja heikkouksia eriarvoinen pääsy yleislääkärille sekä merkittävät sukupuolen, koulutuksen ja tuloryhmän mukaiset kuolleisuuserot.

Ongelmien määrittely on osa valtapeliä. Erikoissairaanhoidon edustajat kehuvat - syystä - Suomen järjestelmää ja vähättelevät sen heikkouksia. Pelko voi herätä siitä, että viimeisimmissä sote-uudistuksissa tavoitteena on ollut siirtää resursseja peruspalveluihin ja saada aikaan säästöjä erityistason palveluissa. Jotkut liioittelevat Suomen ongelmia puolustaessaan tietynlaista sote-uudistusta.

Sote-uudistuksen varsinainen ongelma ei liity terveydenhuoltoon tai sosiaalihuoltoon vaan alueelliseen valtaan: kenellä on oikeus järjestää palveluita? Kyse on miljardeista euroista ja yli 150 vuoden perinteistä. On ollut mahdotonta

estää poliittisten intohimojen heräämistä - varsinkin, kun moni päättäjä istuu kahdella tuolilla eli eduskunnassa ja kuntien valtuustoissa, ja oman äänestysalueen sote-resurssit vaikuttavat vahvasti ehdokkaiden kannatukseen.

Vertailut osoittavat, että Suomi on paras esimerkki maailmalle koulutuksessa ja eläkkeissä. Molemmilla alueilla olemme onnistuneet toteuttamaan tutkimustietoon perustuvia uudistuksia ilman suuria poliittisia intohimoja. CNN:n juttu on esimerkki siitä, miten sote-uudistuksen takkuilu alkaa jo nakertaa Suomen mainetta modernina ja uudistumiskykyisenä maana. Jos sote-uudistus vihdoinkin onnistuisi, se voisi nostaa terveydenhoitomme maailman kärkeen. □

Heikki Hiilamo
työskentelee sosiaali-
politiikan professorina
Helsingin yliopistossa
ja THL:ssä.

*Sote-uudistuksen takkuilu
nakertaa Suomen mainetta
modernina maana.*

TÄHTIAMMATTILAISET

Sinut on kutsuttu mukaan!

Ensi vuonna 23.-24.10.2020 JHL kokoaa yhteen tuhat eri alojen tähtiammattilaista. Jäsenet pääsevät kuuntelemaan huippupuhujia sekä osallistumaan viihdyttävään oheisohjelmaan.

Ammattialafoorumiin voivat hakea mukaan kaikki jäsenet. Kerromme tapahtumasta lisää lokakuussa.

Laita päivämäärä jo kalenteriin ja tule mukaan!

**SEURAA JHL:N KANAVIA: JHL.FI, FACEBOOK, INSTAGRAM: @JHLRY
ILMOITTAUTUMINEN ALKAA LOKAKUUSSA.**

TaskuTurva – vakuutusturva aina mukanasasi

Lataa ilmainen
TaskuTurva-sovellus
Google Play Kaupasta
tai App Storesta.

Kun lähdet matkalle, pakkaa Turva mukaan.
Ammattiliittosi tarjoama vakuutusturva ja reissujasi turvaava
matkavakuutuskortti kulkevat mukanasasi TaskuTurva-sovelluksen avulla.
Hyvää matkaa!

Lue lisää turva.fi/taskuturva

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva • www.turva.fi • puh. 01019 5109

 turva
Hymyile, olet Turvassa